БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 146
1 СЕНТЯБРЬ ЧОРШАНБА 1954 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Янги ўқув йили

Бугун мактабларда, махсус ўрта ва олий ўқув юртларида янги ўқув йили машғулотлари бошланди. Партия, ҳукуматимизнинг ғоят катта ғамхўрликлари ва халқимизнинг меҳр-муҳаббати блан қуршаб олинган совет мактаби ўз ўқувчиларини ҳартарафлама пухта тайёргарлик кўрган ҳолда кутиб олди.

Ёз бўйи пионер лагерьлари, санаторийлар ва соғломлаштириш майдончаларида кўнгилли дам олган, тоғ, дар'ё, кўл, анҳор, боғ, ўрмонларга бой бепоён ўлкамиз бўйлаб саёҳат қилиб, янги куч ва янги ғайрат тўплаб қайтган миллионларча болалар бугун яна ўз қадрдон мактаблари қучоғига илмга муҳаббат ҳислари блан тўлиб-тошган ҳолда кириб келдилар. Кечагина боқча болалари бўлган, кўзларида нур ва лўппигина юзларида табассум барқ уриб турган мингларча ўғил-қизларимиз бугун мактаб остонасига биринчи марта қадам қўйдилар.

Кўркам бинолар, бой лабораториялар, педагогик мастерлигини эгаллаган кўп сонли ўқитувчилар, илмий ходимлар ва профессорларга эга бўлган бизнинг мактабларимиз, ўрта ва олий ўқув юртларимиз ёш авлодни коммунизмнинг актив қурувчилари — кучли, дадил, билимдон ва меҳнатсевар кишилар қилиб тарбияламоқда, мамлакатимизда илғор фан ва социалистик маданиятнинг гуллаб-яшнаши, меҳнаткаш халқнинг фаровонлиги учун тинч ижодий қурилиш иши манфаатларига хизмат қилмоқда.

Лекин капиталистик мамлакатларда бутунлай бошқача бир манзарани кўрамиз. Масалан, Америка Қўшма Штатларида халқ маорифи чуқур кризис кечирмоқда, мактаблар ва уларда ўқувчилар сони йилдан-йилга камайиб бормоқда. Ма'лумотларга қараганда Америка мактабларида ўқувчиларнинг 20 проценти ёнғин хавфидан сақланиш талабларига сра тўғри келмайдиган биноларда ўқимоқда. Ҳатто буржуа реакцион матбуоти ҳам Америкада тўрт миллионга яқин бола синфлар тиқилинчлиги, ўқитувчилар етишмаслиги, мактабларга етарли маблағ берилмаганлиги сабабли қониқарсиз илм олаётганликлари тўғрисида ёзишга мажбур бўлмоқдалар. Ўрта мактабга кирган болаларнинг фақат 50 проценти уни тамомлаб чиқмоқда, қолганлари эса оилаларига ёрдам бериш учун мактабларни ташлаб кетмоқдалар. Америкада ва бошқа капиталистик мамлакатларда меҳнаткашларнинг болаларини тарбиялаш шу аҳволга тушиб қолган.

Жонажон Коммунистик партия ва совет давлати ёшларимизни ўқитиш, уларни ҳаётбахш совет ватанпарварлиги ва пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш учун барча имкониятларни яратиб бермоқдалар. Партия XIX с'езди директиваларида мамлакатимизда халқ маорифини ривожлантиришнинг буюк программаси чизиб берилган. Ма'лумки, с'езд директиваларига мувофиқ ҳозир республикаларнинг пойтахтларида, республика аҳамиятига эга бўлган шаҳарларда, область, ўлка марказлари ва энг йирик саноат марказларида умумий ўрта та'лим муваффақиятли амалга оширилмоқда, келгуси бешйилликда бошқа шаҳар ва қишлоқ жойларида умумий ўрта та'лимни тўла амалга ошириш учун шароит яратилмоқда.

Партиямиз ленинча-сталинча миллий сиёсатининг изчил амалга оширилиши натижасида республикамизда шаклан миллий, мазмунан социалистик маданият барқ уриб яшнамоқда, ўрта ва олий та'лим кенг ривожланмоқда. Ҳозирги вақтда биргина областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида 851 мактаб бор. Янги ўқув йилида бу мактабларда 297 минг ўғил-қиз та'лим олади. Республикамизнинг пойтахти — Тошкент шаҳарида 15 та олий ўқув юрти ишлаб турипти. Уларда ўқувчилар сони йил сайин кўпаймоқда. Шу йилнинг ўзидаёқ олий ўқув юртларининг биринчи курсларига ўрта мактабларни тамомлаган йигит-қизлардан 6 ярим мингга яқин янги студент қабул қилинди.

Мактабларимиз, махсус ўрта ва олий ўқув юртларимиз ўтган ўқув йилида ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш соҳасида катта муваффақиятларни қўлга киритдилар, педагогика ишининг моҳир мастерлари бўлган мингларча ўқитувчиларимиз ижодий меҳнат қилиб, ўқув-тарбия ишларининг ғоявий-назарий савиясини оширишда яхши натижаларга эришдилар. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, ўқув-тарбия ишларини йил бошидан намунали ташкил этабилган мактаб коллективлари ва илғор ўқитувчилар ўтган ўқув йилида ўқувчиларнинг дарсларни юқори ўзлаштиришларини та'минлаганлар.

Халқ маорифи органлари, мактабларимиз, ўрта ва олий ўқув юртларимиз олдида янги ўқув йилида ҳам ўқув-тарбия ишларининг ғоявий-назарий савиясини юқори даражага кўтариш, ёшларимизни коммунистик ахлоқнинг барча юксак сифатларига эга қилиб тарбиялаш каби энг муҳим ва мас'улиятли вазифалар турибди. Бу вазифаларни муваффақиятли бажариш даставвал ўқитувчиларимизга боғлиқдир. Шунинг учун ҳам ҳарбир ўқитувчи сиёсий жиҳатдан етук, юксак, маданиятли, ғоявий-илмий савияси юқори бўлиши керак. Ўз касбини севган, педагогик мастерлигини мукаммал эгаллаган, ҳамиша ижодий иш блан шуғулланадиган, ўз ишининг натижалари учун юксак жавобгарликни ҳис этган ўқитувчигина ўқувчиларга фан асосларини чуқур ва мустаҳкам қилиб бераолади.

Мактабларда политехника та'лимини ўқиш процессига жорий қилиш катта аҳамиятга эга. Бу тадбирлар ўқувчиларнинг физика, химия, биология ва бошқа фанлардан мустаҳкам билим олишларига ҳамда уларнинг ўрта мактабни тамомлагач, касбларни эркин суратда танлашлари ва махсус олий ўқув юртларига кираолишлари учун шубҳасиз катта ёрдам беради. Янги ўқув планлари ва программаларида ҳам ўқувчиларни келажакдаги практик фаолиятларга пухта тайёрлаш, уларда политехник малака ҳосил қилиш кўзда тутилган. Бу вазифани муваффақиятли бажариш ўқитувчилардан ўз педагогик маҳоратларини ва ғоявий-сиёсий савияларини тинмай ошириб боришни талаб этади. Мактабларнинг биология, физика, химия, математика ва география ўқитувчилари ҳарбир дарсни юксак назарий ва ғоявий савияда пухта тайёргарлик блан ўтказишлари, ўқувчиларга политехника та'лими элементларини бериб боришлари, ўқув кабинетларида системали равишда тажрибалар ўтказишлари, вақт-вақти блан саноат корхоналарига, илмий муассаса, музейларга, колхозлар ва МТС ларга экскурсиялар уюштиришлари керак.

СССР Министрлар Советининг ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишни жорий қилиш тўғрисидаги қарори Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ёш авлодни ўқитиш ва тарбиялаш ишларини яхшилаш тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб келаётганликларининг ёрқин далилидир. Шу муносабат блан янги ўқув йилида халқ маорифи органлари, мактабларимизнинг коллективлари олдида жуда катта ва мас'улиятли вазифа турибди. Бу вазифа — ўқув машғулотлари бошланган биринчи кунларданоқ ўқувчилар ўртасида мустаҳкам режим ўрнатилишини ҳамда бутун ўқув-тарбия ишларини тўғри уюштирилишини та'минлашдан иборатдир. Ана шундагина биргаликда ўқитиш яхши натижалар беради.

Шуни э'тиборга олиш керакки, янги ўқув йилида янги программалар ва қисман янги дарсликлар бўйича иш бошланади. Янги программаларнинг илгариги программалардан фарқи шуки, улар ўқувчиларни келгусидаги практик ишларга пухтароқ тайёрлашни кўзда тутади ва ўқувчиларни ортиқча ишлар блан банд қилишга йўл қўймайди. Шунинг учун ҳам ҳарбир ўқитувчи давлат программасини бажариш ва ўқувчиларнинг программа материалларини тўла ўзлаштиришлари учун жавобгар эканликларини унутмасликлари керак.

Олий ўқув юртлари коллективларининг энг муҳим вазифаси янги ўқув йилида ижтимоий фанларни ўқитиш савиясини янада юқори даражага кўтаришдан иборатдир. Студентларнинг марксизм-ленинизм асосларини чуқур ўрганишларига алоҳида э'тибор берилиши, ижтимоий фанларни ўқитишда юзакичилик ва формализмга мутлақо йўл қўйилмаслиги лозим.

Халқ маорифи органлари, мактабларнинг раҳбарлари ҳамда ўқитувчилар коллективлари комсомол ва пионер ташкилотларининг ишларини жонлантиришлари, ота-оналар ўртасида педагогика пропагандасини тобора кучайтиришлари, ўқув йили давомида бирорта ҳам боланинг мактабдан кетиб қолишига йўл қўймасликлари керак.

Маҳаллий партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотлари мактабларнинг кундалик талаб ва эҳтиёжларини қондириб туришлари, уларга кун сайин конкрет ва оператив раҳбарлик қилишлари лозим.

Мактабларда та'лим-тарбия ишлари савиясини ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтариш блан янги ўқув йилида янгидан-янги муваффақиятларга эришайлик.

ССР ИТТИФОҚИ БОЛЬШОЙ ТЕАТРИДА ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ САН'АТ УСТАЛАРИНИНГ КОНЦЕРТИ

30 августда СССР Большой театрида дўстона Ҳиндистон халқидан вакил бўлиб келган ҳинд сан'ат усталарининг биринчи концерти бўлди. Ҳиндистон халқининг қадимги, ўзига хос ва чуқур миллий маданиятига совет кишилари юксак баҳо бермоқдалар.

Театр зали кишилар блан лиқ тўлган. Саҳна Совет Иттифоқи ва Ҳиндистон республикасининг давлат байроқлари блан безатилган. Концерт бошланиши олдидан Ҳиндистон ва СССР давлат гимнлари ижро этилди.

Ҳинд артистлари ҳинд рақси, музикаси ва вокаль сан'атининг классик ва халқ намуналарини ўз ичига олган хилма-хил программани кўрсатдилар.

Концерт миллий шоир Иқболнинг «Ҳиндистонимиз ҳаммадан яхши» деган поэмаси блан бошланди. Поэмани ашулачи ва музикачилардан Мира Четтержи, Суриндер Каур, Сурьямукхи, Томбино Деви, Сурьенарайн, Гиан Гхош, Рави Шанкар, Аса Сингх Мастана, Дорайсвами, Кришна Пиллаи, Нараянасвамилар ижро этдилар.

Ҳинд артистларининг тамошалари Ҳиндистон Республикаси Миллий Гимни — Жана Гана Манани ижро этиш блан тугади. Гимнни концертнинг ҳамма қатнашчилари ижро этдилар.

Концерт ғоят катта муваффақият блан ўтиб, ҳинд артистларининг талантини ва ижро этишдаги юксак маҳоратини кўрсатди. Залда кўп марта чалинган қизғин қарсаклар совет кишиларининг дўстона туйғуларини ҳамда улуғ ҳинд халқи маданиятига ғоят қизиққанликларини ифода этди.

Концертдан кейин меҳмонларни, улар орқали эса бутун тинчликсевар ҳинд халқини сан'ат арбобларининг катта группаси совет жамоатчилиги номидан қизғин табриклади. СССР халқ артисти И. А. Моисеев меҳмонларга мурожаат этиб, ҳинд халқига янада равнақ тилади.

— Бизнинг қалбимиз сингари, эшикларимиз ҳам ҳинд дўстларимиз учун кенг очиб қўйилгандир, — деди у.

И. А. Моисеев совет-ҳинд дўстлиги шарафига табрик сўзлари айтди.

Концерт қатнашчиларининг ҳаммасига гуллар тақдим этилди.

Ҳиндистон маданият ва сан'ат арбоблари делегациясининг бошлиғи — Ҳиндистон соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари М. Чандрасекхар жавоб нутқи сўзлади. У ҳинд халқи номидан қизғин салом топширди, самимий қабул учун ташаккур изҳор қилди ҳамда ҳинд артистларининг келиши Ҳиндистон ва СССР халқларининг маданият соҳасида янада яқинлашувига, тинчлик ишига, икки улуғ халқ ўртасидаги дўстлик ишига хизмат қилади, деди.

Концертда Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, М. А. Суслов, Н. Н. Шаталин, А. А. Громико, С. В. Кафтанов, СССР министрлари, СССР Олий Совети депутатлари, жамоат ташкилотларининг вакиллари, совет фани ва маданиятининг арбоблари, Москвадаги саноат корхоналари ва қурилишларнинг ишчилари ҳозир бўлдилар.

Шунингдек концертда Ҳиндистон республикасининг СССР даги фавқулодда ва мухтор элчиси К. П. Ш. Менон ва унинг хотини, Москвадаги элчихона ва миссияларнинг бошлиқлари ва а'золари ҳам бор эдилар. (ТАСС).

Совет Иттифоқида

Фахрий шахтёрлар

СССР Кўмир саноати министрлиги кончилардан 1500 кишига «Фахрий шахтер» унвонини берди. Уларнинг ҳаммаси кекса ишчилар ва мастерлардир.

Фахрли ном олганлар орасида Кузбассдаги Дмитров номли шахтанинг кўмир қазувчиси А. Ф. Медведев ҳам бор. Медведев конда ишлайбошлаганига 20 йилдан ортиқ вақт бўлди. У, ҳар сменада бирярим норма бажариб келмоқда.

«Сталинуголь» комбинати 12 — 13-нчи шахтасининг топшириқни кўп марта ошириб бажараётган энг кекса проходчиги И. Я. Некрасов, «Кузбассуголь» комбинати 9-нчи шахтасининг кон мастери Т. Ф. Плюшчаев ва бошқалар ҳам «Ҳурматли шахтёр» унвонини олишга сазовор бўлдилар.

Мамлакатдаги кончилардан етти мингга яқин киши Шахтёрлар куни шарафига ўтказилган мусобақада эришган муваффақиятлари учун «Социалистик мусобақа а'лочиси» значоги ва СССР Кўмир саноати министрлигининг тақдирномалари блан мукофотланди. (ТАСС).

ТУРКМАНИСТОН ЁЗУЧИЛАРИНИНГ С'ЕЗДИ

АШХАБОД, 28 август. (ТАСС). Туркманистон совет ёзучиларининг тўрт кун давом этган с'езди бугун тамом бўлди. Туркманистон ССР Совет ёзучилари союзи правлениесининг раиси К. Қурбонсахатов Туркманистон совет адабиётининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

С'езд қатнашчилари туркман-совет поэзияси ва драматургияси ҳақида қўшимча докладлар ҳам эшитдилар.

Музокараларда сўзга чиққан ўртоқлар туркман адабиётининг ўсганлигини та'кидладилар, Туркманистон совет ёзучилари союзининг ишидаги камчиликларни қаттиқ танқид қилдилар.

ЯНГИ ШИФОХОНАЛАР

КРИВОЙ РОГ, 28 август. (ТАСС). Фрунзе номли конда бугун Кривой Рог ҳавзасида биринчи марта қурилган физиотерапевтик шифохона фойдаланиш учун топширилди.

Бу йил Кривой Рог ҳавзасидаги кончилар учун шифохоналар шахобчалари анча кенгайтирилади. Дзержинский номли конда катта касалхона, санаториялар ва фотариялар қурилади. Каганович номли конда, «Дзержинскруда» трестига қарашли Октябрь комбинатида ва тозалаш комбинатида медицина шаҳарчалари қурилиши тамомланмоқда.

Ғалла тайёрлаш планини бажардилар

Доғистон АССРнинг колхоз ва совхозлари партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини кескин суратда ривожлантириш тўғрисидаги қарорларини амалга ошира бориб, ғалла тайёрлаш давлат планини, шу жумладан мажбурий тартибда топшириш, МТСларнинг иш учун натура ҳақи тўлаш ва давлат йўли блан сотиб олиш тартибида ғалла сотиш мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга ўтган йилдагидан икки марта кўпроқ ғалла топширилди.

Колхозлар давлат йўли блан сотиб олиш тартибида ғалла сотишни давом эттирмоқдалар ва колхозчиларга уларнинг меҳнат кунлари юзасидан ғалла бермоқдалар.

Ҳозирги вақтда республикадаги колхозлар, МТС ва совхозларда барча қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини тамомила йиғиштириб олиш, кузги экишни, шудгор қилишни ўз вақтида ўтказиш ҳамда чорва моллари учун ем-хашак тўплаш соҳасида зўр ғайрат блан иш олиб борилмоқда.

Янги ерларга

РСФСР, Украина ва Белоруссиядаги марказий областьларда яшовчи колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларнинг кўп оилалари Сибирь, Қозоғистон, Паволжьедаги ва ҳозирги вақтда қўриқ ва бўз ерлар ўзлаштирилаётган бошқа районлардаги кўп ерли колхозларга кўчиб боришни истаганликларини билдирдилар. Бу йил мингдан ортиқ оила кенг маҳсулдор ерлари блан донг чиқарган Олтой ўлкасидаги колхозларга жўнайди. Кўп оилалар Қозоғистонга, Красноярск ўлкасига, Кемерово, Тюмин, Челябинск, областьларига ва мамлакатнинг бошқа шарқий областьларига жўнайдилар.

Янги хўжаликлар самимий кутиб олинмоқда. Давлат қўриқ ва бўз ерлари ўзлаштирилаётган районларга келиб жойлашувчиларга катта ёрдам бермоқда. Уларнинг ўзлари ва моллари поездларда янги ерларга бепул етказиб берилади. Бундан ташқари оила бошлиқларига 600 сўмдан тортиб 1000 сўмгача бирйўла пул ёрдами ва оиланинг ҳарбир а'зосига 200—300 сўмдан пул берилади.

Янги ерларга кўчиб жойлашувчилар уй-жой қуриш учун 10 минг сўм миқдорида, Чита областига келучилар эса 15 минг миқдорида кредит оладилар. Ана шу маблағнинг 35 проценти (Чита области эса 50 проценти) қайтиб олинмайди. Кредитнинг қолган қисми ўн йил мобайнида ундириб олинади. Янги хўжаликларнинг сигир сотиб олишлари учун уларга 1500—2000 сўмдан қарз берилади. Бу қарзлар янги жойда уч йилдан кейин ундириб олинабошлайди. Янги хўжаликлар бундан ташқари қарз тариқасида озиқ-овқат маҳсулотлари ҳам оладилар. (ТАСС).

Курск ғаллакорларининг ғалабаси

Курск областининг колхоз ва совхозлари партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш ҳақидаги программасини амалга ошира бориб, ғалла тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга ўтган йилдагидан 7,7 миллион пуд кўпроқ ғалла топширилди. Колхоз ва совхозлар 1955 йилда ҳосил етиштириш учун кузда ва кўкламда экиладиган уруғларни жамғариб қўйдилар ва ем-хашак ҳамда страхование фондларига дон топширмоқдалар. Колхозлар МТСларнинг иши учун натура ҳақи ҳисобидан ғалла топширишни, давлат йўли блан сотиб олиш тартибида дон сотишни давом эттирмоқдалар ва колхозчиларнинг меҳнат кунлари юзасидан ғалла бермоқдалар.

Ҳозирги вақтда областьдаги колхозчилар, МТС ва совхоз ходимлари, қишлоқ хўжалик мутахассислари кузги экишни агротехника жиҳатидан энг яхши муддатларда юқори сифатли қилиб ўтказиш, қанд лавлаги, конопля ва картошка ҳосилини йиғиштириб олишга яхши тайёргарлик кўриш ва йиғим-теримни ўз вақтида ўтказиш, шудгор қилиш ва чорва моллари учун ем-хашак тайёрлаш планини бажариш соҳасида зўр ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар.

КАВКАЗНИНГ ҚОРАДЕНГИЗ ҚИРҒОҚЛАРИДА

СОЧИ, 28 август. (ТАСС). Бугун Майкадаги шаҳар пионерлар лагерининг қизил байроғи туширилди. Кавказнинг Қора денгиз қирғоғидаги ҳамма лагерьларда пионерларнинг қувноқ ёзи тамом бўлди. Бу йил ёз фаслида Қора денгиз қирғоғида Москва, Ленинград, Мурманск, Ставрополь, Ростов-Дон ва Ватанимизнинг бошқа кўпгина шаҳар ҳам қишлоқларидан келган юз мингга яқин ўқучи каникульларни ўтказди.

Шахтёр кадрларни тайёрлаш

Меҳнат резервларининг СССР Кўмир саноати министрлиги корхоналари базасида ишловчи икки йиллик кон-проходка мактабларига ёшларни қабул қилиш 30 августда тугади.

Сталино, Ворошиловград, Каменск, Тула, Қарағанда, Кемерово, Амур ва бошқа областьларда; шунингдек Коми АССР, Қирғизистон ва Ўзбекистонда 49 та шундай мактаб бор. Бу мактаблар кўмир комбайнлари машинистларини, кон электровозлари ҳайдовчиларини, кўмир саноати учун бошқа ихтисосдаги ишчиларни тайёрлайдилар. Биргина Украина ССРдаги кон саноати мактабларида янги ўқув йилида қарийб икки минг юқори малакали кончилар тайёрланади. «Кузбассуголь» ва «Молотовуголь» комбинатлари ҳузуридаги мактабларда бир мингдан кўпроқ киши ўқиб чиқади.

СССР Кўмир саноати министрлиги кон саноати мактабларига ўқув мастерскойларини ва кабинетларини ускуналаш учун кўп миқдорда шахта ускуналари, механизмлар, асбоб ва анжомлар ажратди. Министрлик корхоналарида ўқувчиларнинг амалий машғулотлари учун ишлабчиқариш участкалари ажратилган.

Меҳнат резервларининг кон саноати мактабларига ҳаммаси бўлиб 6.000 га яқин киши қабул қилинди. (ТАСС).

МОСҚВАНИНГ КОЛХОЗ БОЗОРЛАРИДА

Москвадаги бозорлар қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб бериш юзасидан колхозлар блан 1800 шартнома туздилар. Бозорларга кун сайин кўп мол келтирилмоқда. Ҳозирги вақтда бозорларда ўтган йилдагидан бирярим-икки марта кўпроқ сабзавот ва мева сотилмоқда. Бу махсулотлар пойтахтга асосан колхозларнинг заявкалари блан бозорлардан юборилаётган автомашиналарда келтирилмоқда. Москва—Броници, Москва—Красногорск маршрути ва бошқа маршрутлар бўйича юк машиналари ва автобуслар мунтазам қатнаб турипти.

Шимолий Кавказ, Қрим, Молдавиядан ва мамлакатнинг бошқа районларидан помидор, бақлажон резовор экинлар, олма, нок, олхўри ортилган автоколонналар кун сайин Москвага келиб турипти. Пойтахт бозорларига темир йўл транспорти орқали ҳам кўп қишлоқ хўжалик маҳсулотлари келтирилмоқда.

Ёз фаслида Москва бозорларида ободончилик соҳасида кўп иш қилинмоқда. (ТАСС).

ЯНГИ МАКТАБЛАР

САРАНСК. Кеча Болдов район марказида янги ўрта мактаб биноси фойдаланиш учун топширилди. Бу мактабда кенг синфлар, ўқув кабинетлари, физкультура зали бор. Барашево ишчи посёлкасида, Рузаевка, Саранск шаҳарларида, Дубенский районидаги Кабаева қишлоғида ва бошқа жойларда ҳам ўрта мактаб бинолари қурилди.

Кейинги тўрт йил ичида Мордавияда 100 га яқин мактаб биноси қурилди.

Ҳозирги вақтда республикада 1300 мактаб бор.

ОРЕЛ. Областьдаги қишлоқларда янги ўқув йили бошланиши олдидан 70 та янги бошланғич мактаб биноси қурилди. Орелда уч мактаб биноси фойдаланишга топширилди. Бу мактабларда физика, химия, биология кабинетлари ва бошқа кабинетлар бор. (ТАСС).

ҒЎЗАНИ ДОРИЛАШ УЧУН ХИМИКАТЛАР

ЛЕНИНГРАД, 30 август. (ТАСС). Нева химия заводи мамлакатнинг пахтакор районларига ўнларча тонна янги химикатлар жўнатди. Бу химикатлар пахтани машинада терганда ғўза баргини тўкиш учун ишлатилади. Янги химик модда порошок ҳолида бўлиб, йиғим-терим олдидан самолётлардан пахта даласи устига сепилади.

Корхонада химикат ишлаб чиқариш тўла равишда механизациялаштирилган. Хомаш'ёни бўшатиб олишдан тортиб тайёр маҳсулотни вагонларга ортишгача қилинадиган ишларнинг ҳаммаси машиналар ва транспортерлар ёрдами блан бажарилади. Ускуналарнинг бир қисмини завод новаторларининг ўзлари яратганлар.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ А. И. БЛИННИКОВНИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқ А. И. Блинниковнинг туғилган кунига етмиш йил тўлиш муносабати блан ва унинг революцион ҳаракатда актив қатнашганлигини тақдирлаб, ўртоқ Андрей Иннокентьевич **Блинников Меҳнат Қизил Байроқ** ордени блан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1954 йил 28 август.

Кўмир саноатининг илғор корхоналари

ВЦСПС ва СССР Кўмир саноати министрлиги шахталар, разрезлар, шахта қуриш бошқармалари ва кон-проходка бригадалари ўртасидаги Бутуниттифоқ социалистик мусобақанинг 1954 йил июль ойидаги якунларини кўриб чиқдилар.

СССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари ва биринчи мукофотлар қуйидаги шахталарга берилди: «Ростовуголь» комбинатига қарашли «Несветайантрацит» трестининг «Западная капитальная», «Эстонсланец» комбинатининг «Кукрузе», «Молотовуголь» комбинатига қарашли «Кизелуголь» трестининг Ленин номли «Москвоуголь» комбинатига қарашли «Красноармейскуголь» трестининг 32 ва 33-нчи, «Сталинуголь» комбинатига қарашли «Чистяковантрацит» трестининг 17-нчи—бис, «Шахтёрскантрацит» трестининг 4 — 9-нчи шахталарига; «Ворошиловградуголь» комбинатига қарашли «Первомайскуголь» трестининг 100-нчи шахта бошқармасига; «Свердловскуголь» комбинатига қарашли «Вахрушевуголь» трестининг 2-нчи разрезига ва «Челябинскуголь» комбинатига қарашли «Коркинуголь» трестининг 1-нчи разрезига, 20 та шахта ва разрезга ҳамда иккита кон-проходка бригадасига ВЦСПС ва СССР Кўмир саноати министрлигининг кўчма Қизил байроқлари берилди. (ТАСС).

ИЛҒОРЛАР ТЕРИМГА ТУШДИЛАР

Суратда: 5-нчи бўлимнинг мудири ўртоқ **З. Ғуломов** (ўнгда) ва бригада бошлиғи **М. Сафаров** (ўртада) ўртоқлар. теримчи ўртоқ **Ҳ. Бобоева**нинг терган пахтасини текшириб кўрмоқдалар. **А. Ким** фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

1-нчи «Далварзин» совхозининг коллективи пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун ёз бўйи фидокорона меҳнат қилди. Ишчилар ва механизаторлар пахтачиликни ривожлантиришга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида барча агротехника қоидаларини тўла амалга оширдилар. Улар ўз участкаларида пахтадан мўл ҳосил етиштиришга эришдилар. Совхознинг 5-нчи бўлими мўл ҳосил учун курашда илғор ҳисобланади. Бўлим ишчилари ўтган йилда ҳам катта ютуқни қўлга киритган эдилар. 350 гектар ернинг ҳар гектаридан 35,4 центнердан ҳосил етиштирилиб, давлатга топширилган эди. Бўлим ишчилари бу йил 369 гектар ерга чигит экдилар ва гектаридан 36 центнердан ҳосил топширишга қарор қилдилар. Бу мажбуриятни шараф блан бажариш учун ҳарбир киши ғайрат кўрсатиб меҳнат қилди. Ғўза уч марта чуқур чопиқ ва 5—6 марта сифатли культивациядан чиқарилди. Суғориш ва ўғитлаш ишлари ҳамавақт сифатли қилиб адо этилди. Ғўза парвариши даврида универсалчилардан Фарохуддинов, Ванюшкин, Дарвишалиев ўртоқлар ўз агрегатларидан тўла ва унумли фойдаланиб, ғўза культивациясини сифатли ўтказиш учун курашдилар.

Бўлим ишчилари мўл ҳосилни йиғиб-териб олиш ишларига ҳам пухта тайёргарлик кўриб қўйдилар. 17 та пахта териш машинаси ремонтдан чиқарилди. Дала йўллари ва қабул пунктига олиб борувчи йўл ремонт қилинди, кўприклар тузатилди. Қоп-қанорлар ўз вақтида ҳозирланди. Бўлимда ўртоқ А. Тиллақобилов бошлиқ бригадасининг ишчилари ғўза парвариши даврида ҳам, йиғим-теримга тайёргарлик кўрилаётган даврда ҳам илғорликни қўлдан бермадилар. Улар мўл ҳосилни сра нобуд қилмай йиғиб-териб олишга пухта тайёрланиб қўйдилар.

Биринчи «Далварзин» совхозининг 5-нчи бўлим ишчилари областимизда биринчи бўлиб пахта теримига тушдилар. Теримнинг дастлабки куни давлатга 728 килограмм «оқолтин» топширилди. Мавсумда 10 — 15 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олган ўнлаб кишилар теримга тушган кунданоқ ўз нормаларини ошириб бажармоқдалар. М. Ҳожибекова, А. Абдуллаева, И. Аҳмедова, У. Қўлдошева сингари теримчилар биринчи куниёқ хирмонга 50 — 60 килограммдан пахта топширдилар.

Совхоз партия ташкилоти шу кунларда теримчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаб, йиғим-терим ишларини муваффақиятли ўтказиш учун барча тадбирларни кўрмоқда. Совхоз ишчилари ва механизаторлари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 37 йиллик кунига қадар олинган мажбуриятни шараф блан бажариш учун курашаётирлар.

Совхозда йиғим-терим ишлари кун сайин қизғин тус олаётир. Ҳарбир киши она-Ватанимизга кўп ва а'ло сифатли пахта етказиб бериш учун ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда.

Ҳ. МАҚСУДОВ.
Т. АБДУРАИМОВ.

ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИДА ЯНГИ МУВАФФАҚИЯТЛАР УЧУН!

Халқ маорифи ишига раҳбарликни янада кучайтирамиз

Партия XIX с'езди директиваларида ва КПСС Марказий Комитетининг сўнгги вақтдаги Пленумлари қарорларида бутун халқ хўжалигини, шу жумладан қишлоқ хўжалигини малакали мутахассис кадрлар блан та'минлаш тадбирлари белгилаб берилди. Бу муҳим вазифани муваффақиятли ҳал қилиш умумий та'лим мактаблари ишига ҳам боғлиқдир. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда умумий еттийиллик та'лим жорий қилинди ва умумий ўнйиллик та'лимга тўла ўтиш учун жуда муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда. Шаҳар ва қишлоқларимизда еттийиллик ва ўрта мактаблар тормоғи йил сайин кенгаймоқда.

Оққўрғон район жамоатчилиги, партия ва совет ташкилотлари, мактаб-маориф ходимлари партия, ҳукуматимиз белгилаб берган муҳим вазифаларни амалга ошириш учун курашиб, халқ маорифи соҳасида бир мунча ишларни қилдилар.

1951—52 ўқув йилида район бўйича 5 — 7 синфларда 1959 ўқучи та'лим олган бўлса, 1953 — 54 ўқув йилида шу синфларда ўқучилар сони 2673 кишига етди. Булардан 423 ўқучи ўзбек қизларидир. Ўтган ўқув йилида ўрта мактабларнинг 10-нчи синфини 134 ўқучи тамомлаб чиқди.

Район жамоатчилиги, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари Бекобод шаҳар жамоатчилигининг ташаббусига қўшилиб, мактабларни янги ўқув йилига тайёрлашда уларга актив ёрдам бердилар. Мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш юзасидан олинган социалистик мажбурият ўз вақтида бажарилди. Райондаги 34 мактаб биноси ва инвентарьларининг ремонти 15 июльдаёқ тугалланди. Шундан 5 мактаб биноси капитал ва 29 мактаб биноси жорий ремонт қилинди. Мактаблардаги ўқув-тажриба кабинетлари тартибга солинди, улар тажриба асбоблари ва кўргазмали ўқув қуроллари блан та'минланди. 18 минг сўмлик янги кўргазмали ўқув қуроллари сотиб олинди. Шундай қилиб районимиздаги ҳамма мактаблар ўқишлар бошланадиган биринчи сентябрь кунига тўла-тўкис тахт қилиб қўйилди.

Ўқиш ёшидаги болаларни аниқ ҳисобга олишга алоҳида э'тибор берилди. Меҳнаткашлар депутатлари район ва қишлоқ советларининг депутатлари, уларнинг халқ маорифи доимий комиссиялари ва ота-оналар комитетлари активининг ёрдами блан умумий та'лим ёшидаги 7.207 бола тўлиқ равишда рўйҳатга олинди. Бу ишнинг пухта бўлишини та'минлаш учун август ойи бошида яна бир марта текшириш ўтказилди. Ҳарбир мактаб участкаси, аҳоли яшайдиган пунктлар алоҳида текшириб чиқилди. Қишлоқ советининг депутатлари ва мактаб ўқитучилари ма'лум участкаларга бириктиб қўйилди. Умумий мажбурий та'лим Қонунини тўла амалга ошириш учун ўқув йили давомида ҳам изчил кураш олиб борамиз.

Ўқитучилар составини мустаҳкамлаш ва уларнинг малакаларини ошириш соҳасида ҳам бирмунча ишлар қилинди. Бошланғич ва ўрта мактаб ўқитучиларидан 54 киши ёзги малака ошириш курсларида бўлди. Бу йил район мактабларида 460 ўқитучи ишлайди. Булардан 248 ўқитучи олий ва ўртадан юқори ма'лумотга эга. 157 ўқитучи педагогика ва ўқитучилар институтларининг сиртқи бўлимларида ўқиб, ўз малакаларини оширмоқдалар.

Шуни ҳам алоҳида та'кидлаб ўтиш керакки, район жамоатчилиги, ота-оналар активи янги ўқув йилига ўз вақтида ва намунали тайёргарлик кўришда мактабларнинг коллективларига яқиндан ёрдам бердилар. Бу йил районда жамоатчилик кучи блан 8 та янги мактаб биноси қурилди. Сталин номли, Оҳунбобоев номли колхозларда қурилган янги мактаб биноларида бугун биринчи сентябрь куни дарс машғулотлари бошланди. Сталин номидаги 16 ва 17-нчи пахтачилик совхозларида ҳам янги мактаб бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Ўқитучиларнинг моддий ва маиший аҳволини яхшилаш соҳасида ҳам анча тадбирлар амалга оширилди, 38 ўқитучига янги уй-жой қуриб берилди, 186 ўқитучи квартира блан та'минланди.

Ма'лумки, партия XIX с'езди директиваларига мувофиқ умумий-та'лим мактабларининг болаларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасидаги аҳамиятини янада ошириш ва ўрта мактабни тамомлаб чиқучи ўқучиларнинг касбларни эркин суратда танлашлари учун шароит яратиш мақсадида ўрта мактабларда политехника та'лимини жорий қилиш муҳим аҳамиятга эга. Бу соҳада район мактабларида ба'зибир ишлар қилинган бўлса ҳам ҳали бу талабга тўлиқ жавоб бермайди.

Биз янги ўқув йилида мактаблар ҳузуридаги ўқув-тажриба участкалари ишини яхшилаш, болаларга қишлоқ хўжалигидан амалий билим бериш учун барча мавжуд имкониятлардан тўла фойдаланамиз ва бу соҳада мактабларнинг педагогик коллективларига амалий ёрдам берамиз.

Бизнинг асосий вазифамиз — халқ маорифи ишига раҳбарликни янада кучайтириб, янги ўқув йилида мактаблардаги ўқув-тарбия ишлари савиясини ҳозирги юксак талаблар даражасига кўтаришдан иборатдир.

Х. МИРЗАЕВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Оққўрғон район совети ижроия комитетининг раиси.

Мактабларга оталик ёрдами

Тошкент шаҳар, Фрунзе районидаги мактабларнинг коллективлари 1954—55 ўқув йилини ҳартомонлама пухта тайёргарлик блан кутиб олдилар. Райондаги мактабларни янги ўқув йилига ўз вақтида ва сифатли тайёрлашда район территориясига жойлашган саноат корхоналарининг коллективлари ўз оталикларидаги мактабларга яқиндан ёрдам бердилар.

Сталин номидаги Тошкент Тўқимачилик комбинати (директори С. И. Комков, партия бюросининг секретари А. К. Сергеева)нинг коллективи бу соҳада айниқса катта ташаббус кўрсатди. Комбинат ма'мурияти ўз оталигидаги 135, 89, 107-нчи мактабларни белгиланган муддатларда ремонтдан чиқариш учун кўпгина тадбирларни амалга оширди.

Энг муҳими шундаки, комбинат коллективи мазкур мактабларни тахта, ғишт бўёқ каби қурилиш материаллари блан ўз вақтида та'минлади. Шу блан бирга улардаги физика, химия, биология кабинетларини жиҳозлаш, зарур кўргазмали ўқув қуроллари блан та'минлашда, шунингдек мактаб кутубхоналарига дарсликлар ва болаларга китоб, дафтар, қалам, ручка каби ўқув қуроллари сотишни уюштириш ва уларга қулайлик вужудга келтириш мақсадида мактаблар яқинида киоскалар ташкил этишда яқиндан иштирок этди. Мактабларга қиш учун ёқилғи запаслари тайёрлашга ҳам ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди.

Бу ўринда Тошкент Тўқимачилик саноати машинасозлиги заводи (директори ўртоқ Осипова) коллективининг 87-нчи мактабга ва Карборунд заводи коллективининг 25-нчи мактабга кўрсатган оталик ёрдамларини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Бу завод коллективларининг амалий ёрдамлари туфайли 87, 25-нчи мактабларнинг бинолари ва барча инвентарьлари ҳам ўз вақтида сифатли ремонтдан чиқарилди.

Юқорида номлари қайд этилган корхоналар коллективининг оталик ёрдамидан баҳраманд бўлган ва дам олиш уйларида, санатория ва пионер лагерларида кўнгилли дам олган ўқучилар бугун яна ўз қадрдон мактаблари қучоғига қайтиб келдилар, фан асосларини чуқур ва мустаҳкам эгаллаш учун янги куч ва янги ғайрат блан киришдилар.

М. ЗИЕМУҲАМЕДОВА.

Бугун ўқишлар бошланган биринчи кунда миллионларча болалар ўз қадрдон мактаблари қучоғига илмга меҳр-муҳаббат ҳислари блан тўлиб-тошган ҳолда кириб келдилар.

Ҳамавақт биргаликда

Тошкент шаҳар, Сталин районидаги 84-нчи ўрта мактабда ўтган ўқув йилида 1110 бола ўқиди, 46 ўқитучи ишлади. Мактаб коллективи бутун ўқув йили давомида та'лим-тарбия ишларининг муваффақиятини та'минлаш, ўқучиларга фан асосларини сингдириш, политехника та'лимини ўқув процессларига жорий қилиш, умумий-мажбурий та'лим ҳақидаги Қонунни тўла бажариш ва ўқучилар контингентини сақлаб қолиш юзасидан қат'ий кураш олиб борди ва кўпгина тадбирларни амалга оширди.

Мактабнинг иккита 10-нчи синфини 40 та ўзбек қизи муваффақиятли тамомлаб чиқди. Шундан 6 қиз — Н. Қобилова, М. Тошпўлатова, И. Жалилова, Т. Исломбоева, Ҳ. Тошмухамедова ва С. Шарафутдиновалар олтин медаль блан тақдирланди. Бир синфда икки йил қолучилар сони аввалги йилдагиларга нисбатан анча камайди. Ўқув йили юқори кўрсаткичлар блан якунланди. Энг муҳими шундаки, та'лим-тарбия ишларининг савияси анча яхшиланди, мактаб блан оила ўртасида яқиндан ҳамкорлик ўрнатилиши натижасида ўқучилар контингенти деярлик сақланиб қолинди. Бундай ютуқларни қўлга киритишда бошланғич партия ва комсомол ташкилотлари ҳамда синф раҳбарларининг роли ғоят катта бўлди.

Мактаб дирекцияси (директори ўртоқ Ҳ. Абдуллаева) ўқув йили якунланиши бланоқ янги ўқув йилига тайёргарлик ишларини қизитиб юборди. Натижада мактаб бинолари, доска, парта, стол, стуллар белгиланган муддатларда сифатли ремонтдан чиқарилди. Физика, химия, биология кабинетлари яхшилаб жиҳозланди, кутубхона учун 2300 сўмлик китоб, химия кабинети учун 1300 сўмлик кўргазмали ўқув қуроллари сотиб олинди. Ўқув ёшидаги болалар қайта рўйхатга олинди, дарсликлар сотиш уюштирилди.

Иттифоқ ва республика ҳукуматининг шаҳар мактабларида ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишни жорий қилиш ҳақидаги қарори мактаблар ҳаётида муҳим воқиа бўлди. Бу ғоят мураккаб ва мас'улиятли ишни қисқа муддатда ва муваффақиятли амалга ошириш, қатор ташкилий ишларни ўтказишни талаб қиларди.

Мактаб коллективи бу соҳада ҳам ишчанлик кўрсатди. Дастлаб мактабларни ўқучиларга яқинлаштириш принципига қат'ий риоя қилинган ҳолда, мактабнинг янги микро райони аниқланди. Сўнгра мактаб атрофида яшовчи ўқиш ёшидаги ҳамма болалар, уларнинг қайси мактабларда ўқишларидан қат'ий назар, янгидан рўйхатга олинди.

Бундан ташқари, биргаликда ўқитишга кўчиш юзасидан тайёргарлик даврида ота-оналар ва ўқучилар ўртасида кенг кўламда тушунтириш ишлари олиб борилди, ҳарбир хонадонда суҳбатлар ўтказилди. Янгиобод маҳалласида мактабнинг тарих ўқитучиси ўртоқ Мусаев томонидан ўғил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишнинг аҳамияти ва вазифалари ҳақида лекция ўқилди. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида 25 августда мактаб бўйича ўтказилган контроль сборга ўқучилар янги составининг деярлик ҳаммаси ўз вақтида етиб келди.

Мактаб коллективи янги ўқучиларни қабул қилиш ва бу ердан кетучи ўқучиларни бошқа мактабларга кўчиришда чалкашликлар рўй бермаслиги учун ҳисобот ишларини яхши ташкил этди, шахсий делоларни тартибга келтирди ва шу асосда иш юритди, қўшни мактаблар блан яқиндан алоқа ўрнатилиб, ҳамма масалалар оператив ҳал қилинди. Шу блан бирга бу мактабдан бошқа мактабларга кетучи ва бошқа мактаблардан 84-нчи мактабга келучи ўқучиларнинг аниқ рўйхатлари тузиб чиқилди ва кўзга кўринарли жойларга осиб қўйилди. Ўқучиларни кўчиришга доир ҳамма ташкилий масалалар узил-кесил ҳал этилгач, уларни синфларга тақсимлашга киришилди. Бу вақт ўғил ва қиз болалар миқдорининг ҳарбир синфда баробар бўлишига имконият борича ҳаракат қилинди.

Бу йил мактабда 1000 дан ортиқ ўғил ва қиз бола ўқитилиши керак. Уларнинг 700 га яқини қиз ва 300 дан кўпроғи райондаги 90, 45, 13-нчи мактаблардан шу мактабга кўчирилган ўғил болалардир. Мактаб дирекцияси, ўқитучилар коллективи ва бошланғич партия, комсомол ташкилотлари биргаликда ўқитиш масаласининг ғоят актуал ва мас'улиятли эканлигини назар-э'тиборда тутиб, олдиндан қатор тадбирларни белгиладилар ва ҳозирданоқ амалга оширишга киришдилар.

Мактабда ўқиш-ўқитиш ва та'лим-тарбия ишлари савиясини юқори кўтариш учун ҳамма имкониятлар мавжуд.

— Биз, — деди мактаб директори ўртоқ Ҳ. Абдуллаева, — ана шу имкониятлардан самарали фойдаланиб, янги ўқув йилида, биргаликда ўқитиш шароитида ҳам янги муваффақиятларга эришамиз.

Т. ШОКИРОВ.

Педагогика билим юртида

Ленин номидаги Тошкент педагогика билим юрти республикамиздаги энг кекса ўқув юртларидан биридир. Билим юрти ташкил этилгандан буён ўтган 32 йил ичида 3 ярим мингдан ортиқ ёш педагог кадрлар тайёрлаб чиқарди. Улар ҳозир республикамиз шаҳар ва қишлоқларидаги мактабларда муваффақиятли ишламоқдалар.

Билим юртини фақат шу йилнинг ўзида 123 киши тамомлади. Булардан 88 киши ўзбек қизларидир. Уларнинг кўпчилиги бошланғич мактабларда ўқитучи бўлиб ишлаш учун жойларга жўнаб кетдилар. Ўтган ўқув йилидан бошлаб билим юртини тамомлаган ўзбек қизлари бошланғич мактабларда рус тилидан дарс бериш ҳуқуқига ҳам эга бўлдилар. 1953—54 ўқув йилини яхши кўрсаткичлар блан якунлаган билим юрти коллективи янги ўқув йилини ҳам ҳартарафлама пухта тайёргарлик блан кутиб олди. Бу йил билим юртига янги студентлар қабул қилиш иши ташкилий жиҳатдан пухта тайёргарлик кўрилган ҳолда уюшқоқлик блан ўтказилди, кириш имтиҳонларида янги қабул қилинучиларнинг билимига алоҳида э'тибор берилди. Уларнинг имтиҳонлардан муваффақиятли ўтишлари учун барча имкониятлар яратилди, ўқитучилар томонидан системали равишда консультация машғулотлари уюштирилди, Билим юрти партия ва комсомол ташкилотларининг активлари янги қабул қилинучи студентларнинг ётоқхоналарига тез-тез бориб турдилар, улар блан турли темаларда суҳбат ва лекциялар ўтказдилар.

Билим юртига план бўйича бу йил 150 қиз қабул қилинди. Булардан 30 киши ўрта мактабларнинг 10-нчи синфини тамомлаб, етуклик аттестати олган ёшлардир. Улар билим юрти ҳузуридаги икки йиллик қисқартирилган махсус курсда ўқийдилар ва уни тамомлагач, бошланғич мактаб ўқитучиси деган дипломга эга бўладилар.

Билим юртига кириш имтиҳонларидан кўпгина қизлар а'ло баҳолар блан ўтдилар. Ра'но Исмоилова (Паркент районидан), Мунис Аҳмедова (Октябрь районидан), Мухаббат Набиева (Тошкент районидан), Умринисо Нишонова (Пискент районидан) ва бошқалар ана шулар жумласидандир.

Ўқув юртларида та'лим-тарбия ишларининг савиясини юқори даражага кўтариш кўп жиҳатдан янги ўқув йилига ўз вақтида ва ҳартарафлама пухта тайёргарлик кўрилишига боғлиқдир. Билим юрти дирекцияси, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотларининг асосий э'тибори янги ўқув йилини тўла шайланиб кутиб олишга қаратилди. Ўқув корпуслари, фан кабинетлари ва студентлар ётоқхоналари, мебель ва инвентарьлар ўз вақтида сифатли ремонтдан чиқарилди. Бу йил қўшимча равишда 200 та стул ва ётоқхоналар учун 14 минг сўмлик ҳархил мебель ва инвентарьлар сотиб олинди.

Билим юртининг бой китоб фондига эга бўлган кутубхонаси йилдан-йилга изчил бойитиб борилмоқда ва унинг студентларга хизмат кўрсатиши тобора яхшиланмоқда. Бу йил кутубхона учун яна 2 минг сўмлик турли адабиётлар олинди.

Ма'лумки, ҳозирги вақтда мактабларда политехника та'лимини жорий қилиш вазифаси педагогика билим юртлари ва институтларининг коллективлари олдига ўқув-тарбия ишлари сифатини яхшилаш, политехника та'лимини ўқиш процессига муваффақиятли жорий қилишда практик малакага эга бўлган педагог кадрлар тайёрлаш каби ғоят катта талабларни қўймоқда. Шу муносабат блан билим юрти коллективи 1954—55 ўқув йилида та'лим-тарбия ишларини коммунистик қурилиш практикаси блан боғлаб олиб бориш юзасидан бир қатор тадбирларни амалга оширди. Физика, химия, биология ва педагогика кабинетлари тажриба асбоблари ва кўргазмали ўқув қуроллари блан яна бойитилди. Физика, химия, педагогика ва бошқа фанлардан практик машғулотлар ўтказиш учун барча имкониятлар вужудга келтирилди.

Билим юрти 47 кишидан иборат катта ўқитучилар коллективига эга. Бу йил ўқитучилар коллективи малакали янги педагог кадрлар блан мустаҳкамланди. А. Шераҳмедова ва К. Рафиқова ўртоқлар бу йил Ломоносов номидаги Москва Давлат университетини тамомлаб, билим юртига тарих ва рус тили фанидан ўқитучи бўлиб келдилар. С. Омонов, З. Қодиров, Т. Шермуҳамедов, Л. Гербаневская каби республикада хизмат кўрсатган ўқитучилар билим юртида кўп йиллардан буён дарс бериб келмоқдалар ва коллективнинг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар.

Бу йил билим юртида 500 студент ўқийди. Шубҳа йўқки, билим юрти дирекцияси партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари янги ўқув йилида та'лим-тарбия ишлари савиясини янги вазифалар даражасига кўтариб, малакали педагог кадрлар тайёрлашда янгидан-янги муваффақиятларга эришадилар.

Т. НАЖМИДДИНОВ.

Ўқучиларда политехника та'лимига муҳаббат уйғотамиз

Мактабда политехника та'лимини амалга ошириш, ўқучиларда мичуринча агробиология фанининг илмий асосларидан практик малака ҳосил қилишда ўқув-тажриба участкаси, физика, химия, биология кабинетлари ғоят катта роль ўйнайди. Бизнинг мактаб коллективи ҳам бу соҳада бирқанча муҳим тадбирларни амалга оширмоқда.

Физика ўқитучиси Ҳидоятов, химия ўқитучиси Ибадуллина, география ўқитучиси Тўлаганов, Ғуломова тарих-конституция ўқитучиси Маҳкамов ўртоқлар ўтган ўқув йилида мавжуд имкониятлардан фойдаланиб, юқори ўзлаштиришга эришдилар. Биология ўқитучиси ўртоқ Мухамедов мактаб ҳузуридаги ўқув-тажриба участкасида, лабораторияда практик машғулотлар ўтказиб, ўқучиларда бу фанга муҳаббат уйғотмоқда. Натижада биология фанидан ўзлаштириш йил сайин юқори даражага кўтарилмоқда. Мактаб ёш мичуринчилар тўгараги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкаси кандидати бўлиш шарафига муяссар бўлди. Биология ўқитучилари Мухамедов, Хўжаев ўртоқлар ҳамда тўгарак а'золаридан 4 ёш мичуринчи қиз яқинда виставкани бориб кўрдилар.

Биз янги ўқув йилида қўлга киритилган барча муваффақиятларимизни мустаҳкамлаймиз ва политехника та'лими юзасидан қатор тадбирларни амалга оширамиз. Физика ўқитучиси ўртоқ Ҳидоятов раҳбарлигида ёш физиклар, авиомоделистлар тўгараги ташкил қилинади ва лабораторияда системали равишда мустақил машғулотлар олиб борилади. Физика кабинетидаги кўргазмали ўқув қуролларининг комплекти кўпайтирилади. Бу йил мактаб залида киноаппаратни идора қилиш, кинофильмлар кўрсатиш, ёш физиклар томонидан бажарилади.

Химия ўқитучиси ўртоқ Ибадуллина ўқучиларни химия саноати корхоналарига олиб бориб, ишлабчиқариш процесслари блан кенг кўламда таништиришни планлаштирди.

Келгуси йил кўкламда мактаб — ўқув-тажриба участкасига программанинг талабига мувофиқ қишлоқ хўжалик ўсимликларининг 42 хили экилади. Пиллачилик ва пахтачиликка алоҳида ўрин берилади. Чунки мактаб пиллачилик, пахтачилик тўгараклари бўйича виставка кандидати бўлиб тасдиқланган. Шунинг учун мактабда пиллачиликни ривожлантириш учун тут плантацияси вужудга келтирилади. Бу соҳада Тошкент Қишлоқ хўжалик институтининг илмий ходимлари блан, мевачиликни ривожлантиришда Шредер номли институтнинг илмий ходимлари ва агрономлари блан бевосита боғланган ҳолда иш олиб борилади.

Биз бу тадбирларни амалга ошириш блан ўқучиларда политехника та'лимига муҳаббат уйғотамиз ва 1955 йилда ҳам виставка кандидати бўлиш учун астойдил курашамиз.

Х. АҲМЕДОВ,
Октябрь районидаги 38-нчи ўрта мактабнинг илмий бўлим мудири.

ПЕДАГОГИКА ТЕМАСИДА СУҲБАТ

Мактаб ўқучиларининг политехника та'лимини эгаллашида оиланинг роли

Ўрта мактабни тамомлаётган йигит ва қизлар кўпинча мутахассислик танлашда анча қийналадилар. Чунки улар мактабларда ўқиётган пайтларида бирорта ҳам ишлабчиқариш мутахассислиги ҳақида етарли тасаввурга ҳамда дастлабки практик тажриба ва малакага эга бўлмайдилар. Ваҳоланки, умумий ўнйиллик та'лимга ўтиш муносабати блан яқин вақтларда ўрта мактабларни тамомлагандардан кўплари ишлабчиқариш корхоналарида ишлашга борадилар. Бу эса умумий та'лим мактабларидан ўқучиларни практик фаолиятга тайёрлаш ишига алоҳида э'тибор беришларини талаб этади.

Политехника та'лимидан кўзланган мақсад — ёшларга ишлабчиқаришнинг илмий принциплари ҳақида ма'лумот бериш ва мактаб ўқучиларини дастлабки практик тажрибаларга эга қилиш ҳамда шу орқали касб танлашларини енгиллаштиришдир.

Политехника та'лими деган сўз, саноатнинг жуда кўп тормоқлари блан, ишлабчиқаришда қўлланилаётган ҳамма машиналар ва технология процесслари блан таништириш деган сўз эмас. Унинг вазифаси мактаб ўқучиларини синчиклаб танлаб олинган бирнеча об'ектлар орқали ҳозирги замон техникаси ва технологиясининг умумий принциплари блан таништиришдан иборатдир.

Политехника та'лимини амалга оширишда физика, химия, биология, математика, география, черчение ўқитучилари асосий роль ўйнайдилар. Аммо улар бошланғич мактаб ўқучиларини тўғри тарбияламасдан туриб, ўз ишларида бошқа ўқитучилар блан мустаҳкам алоқада бўлмасдан туриб, мактаб блан, оила ва совет жамоатчилиги блан ҳамкорлик ўрнатмасдан туриб, бу вазифани муваффақиятли ҳал қилаолмайдилар.

Политехника та'лимининг асослари физика, химия, биология дарсларида берилади. Ўқитучи янги дарс материалларини баён қилатуриб, ўқучилар блан биргаликда ишлабчиқаришнинг илмий принципларини кўриб чиқади, табиат қонунларининг техника ва технологияда қўлланилиши ҳақида гапириб беради.

Ма'лумки, кўпгина болалар мактабгача бўлган ёшлариданоқ техникага катта қизиқиш блан қарайбошлайдилар. Улар шаҳар кўчаларидаги турли машиналарнинг ҳаракатини узоқ-узоқ кузатиб турадилар, жуда берилган ҳолда тракторчи ёки шофердан машинасининг тузилиши ҳақида ҳадеб сўрайберадилар. Техникага бўлган қизиқиш болада ўз-ўзидан туғилмай, балки ота-оналарнинг, ака ёки опанинг, ўртоқлари ва бошқаларнинг та'сири остида пайдо бўлади.

Ота-оналарнинг ишлабчиқаришда ўзлари бошқараётган машиналари ҳақидаги суҳбатлари болалардаги ҳозирги замон техникасига бўлган қизиқиш ва муҳаббатни ўстиришда жуда катта аҳамиятга эгадир. Бундай суҳбатлар фақат техника ҳақида бўлиб қолмасдан, балки саноат ходимларининг меҳнати ҳақида ҳам бўлиши ва ишлабчиқариш мутахассислари ҳақида болаларга тушунча бериши керак.

Ба'зибир ота-оналар шунингдек ака ва опалар ўз ишларидаги қийинчиликлар ҳамда муваффақиятлар ҳақида, коллективнинг ишлабчиқариш планларини бажариши ва ошириб бажариши ёки юқори ҳосил учун олиб борилаётган кураши ҳақида ўз оилаларида ҳикоя қилиб, болаларни ўзлари ишлаётган завод, колхоз, совхозлар блан яхши таништирадилар. Шундай бўлганда бутун оила, шу жумладан бола ҳам оила а'зоси ишлаётган корхона манфаатлари блан қизиқиб яшайди.

Агарда ота-оналарда 5—10-нчи синфларда ўқиётган ўз болаларини ўзлари ишлаётган корхонага олиб бориш имконияти бўлса, бу каби имкониятлардан албатта фойдаланмоқлари керак. Шундай қилинганда болалар ишлабчиқаришда қўлланилаётган техника ҳақида ота-оналаридан эшитганларидан кўра тўлароқ тасаввурга эга бўладилар. Улар ишлабчиқариш илғорларининг қандай ишлаётганликлари, уларнинг техникадан қандай фойдаланаётганликлари блан танишадилар. Бирқатор мактабларда бу иш амалга оширилабошлади. Масалан, 1-нчи Загорск мактабидаги 5—10-нчи синфларда ўқиётган 400 ўқучидан 340 таси ўз ота-оналари блан уларнинг иш жойларида — МТС, МТМ, босмахона, заводнинг токарьлик, мисгарлик, темирйўл депосида, телефон ва электр станциясида, трикотаж фабрикасида бўлдилар.

1-нчи Загорск макабининг синф раҳбари М. Г. Ивановнинг та'кидлаб айтишича, қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводига бўлган экскурсия айниқса катта қизиқиш блан ўтган. Заводнинг штамповальнопресс цехида, бу ўқучилардан бирининг отаси — цех бошлиғи станокларнинг тузилиши ва ҳаракат қилиш принциплари ҳақида жон-дил блан сўзлаб берган. У, ишчи чертежи орқали бажарилаётган топшириқнинг ўзига хос хусусиятларини кўрсатиб берди, сўнгра бир қатор ишлабчиқариш операцияларини намойиш қилиб кўрсатди. Шунингдек, мактаб ўқучилари механика, қуюв, қолиплаш ҳамда электрпайвандлаш ва монтаж цехларида бўлдилар.

Бу экскурсиядан ўқучилар жуда мамнун бўлдилар. Улар физика, механика, черчение, химия фани асосларини билиш ишчига қанчалик зарур эканлигини ва бу билимлардан улар ўз ишларида усталик блан фойдаланаётганларини кўрдилар. Бу экскурсия ба'зибир ўқучиларни дарс машғулотларига, мактабдаги тўгарак ишларига яна ҳам қизиқиброқ қарашга олиб келди.

Ёш болалар блан айланиб юрганда уларнинг диққатини турли хил машиналар ҳаракатига жалб қилиш керак. Масалан, шаҳарларда кўчаларни асфальт қилаётган машиналарнинг қандай ишлаётгани, қурилишлардаги кўтарма кранларнинг қандай қилиб ҳаракат қилаётгани ҳақида болаларга сўзлаб берилса бўлади.

Қишлоқ жойларда эса болаларни қишлоқ хўжалик машиналари блан таништириш керак.

Маҳаллий шароитни ҳисобга олиб, кичик ва ўрта ёшдаги мактаб ўқучилари учун фабрика, завод ҳамда турли мутахассисликлар блан таништириш мақсадида махсус экскурсиялар уюштириш, уларни қурилаётган уй-жой участкаларига, колхоз далаларига, чорвачилик фермаларига, мастерскойларга олиб бориш мумкин.

Мактабларнинг бирида ота-оналар уй-жой қурилишига экскурсия уюштирдилар. Қурилиш участкасининг турли ерларида болалар стропил ўрнатиш, фундаментнинг ишланиши, қурилиш қоришмасини тайёрлаш, қаватлараро тўсинларнинг ўрнатилиши ва шунга ўхшаш иш процессларини узоқ вақт тамоша қилдилар. Ота-оналардан бири ўқучилар блан қилган суҳбатида экскурсияга якун ясаб, қурилиш ишларида чертёж чизиш, турли асбобларни ишлатабилишда практик малакага эга бўлиш ҳамда экскаватор, лебедка, кўтарма кран ва бошқа хил қурилиш механизмлари блан таниш бўлиш катта аҳамиятга эга эканлигини та'кидлаб ўтди. У қурилиш ишлари химия, физика, математика каби фанларнинг далилларига таянишини уқдирди.

Болалар блан биргаликда саноат ва қишлоқ хўжалик виставкаларига бориш, техника ҳамда қишлоқ хўжалигига доир илмий-оммабоп китобларни оилада ўқиш болаларнинг политехника тушунчасини кенгайтиришга катта ёрдам беради. Шундай китоблардан ташкил топган кичкина шахсий кутубхонага эга бўлиш, энг қизиқарли китобларни биргаликда овоз чиқариб ўқиш ва унда кўтарилган масалаларни болалар блан биргаликда муҳокама қилиш жуда фойдалидир.

Оилада болаларнинг техникага қизиқишини ўстиришда ўйинлар ва турли хил ўйинчоқлардан ҳам фойдаланиш мумкин.

Политехника билимларини эгаллаш ва бу соҳада малака ҳосил қилишда болаларнинг дарс тайёрлаш тажрибалари катта роль ўйнайди. Ма'лумки, системали суратда уй вазифалари устида мустақил ишлашга кўникмасдан туриб ўқучилар фан асосларини пухта эгаллайолмайдилар, ундан практикада фойдаланаолмайдилар, етарли равишда практик билимларини ривожлантираолмайдилар.

Ота-оналар ўзларининг шахсий намуна ва кўрсатмалари блан болаларда умумий меҳнат маданиятини: ўз иш жойини тўғри ташкил қилиш, меҳнат қуролларини тартибли сақлаш, материалларни тежабтергаб сарфлаш, вақтни тергаш, ўз ишларини планлаштириш ва ҳисобга олиш каби муҳим кўникмаларни ривожлантиришга ёрдам беришлари мумкин.

Ўқучиларнинг уйда қўлланиладиган машина ва асбобларни ўрганиш юзасидан берилган топшириқларни бажаришлари, ба'зибир асбобларни ўзлари ясашлари, уйдаги, боғдаги, полизлардаги ўсимликлар ҳамда уй ҳайвонлари устидан турли хил кузатишлар ва тажрибалар ўтказишлари политехника та'лими вазифаларини амалга оширишда катта аҳамиятга эгадир.

Болаларни ўз билимларини практикада қўллашга, у ёки бу материалнинг қандай хусусиятларга эга эканлиги ҳақида фикр юритишга, нега шу материални ишлаган вақтда бошқа асбоб эмас, балки худди шу асбоб ишлатилади, қандай қилганда материални ишлашни янада такомиллаштириш мумкин каби масалалар устида ўйлашга ўргатиш жуда муҳимдир. Шунингдек болалар қизиқаётган саволларга китоблардан, справочниклардан, энциклопедиялардан қандай қилиб жавоб топиш йўлларини ҳам кўрсатиш керак.

В. И. Ленин ёш авлод ҳақида гапириб, у ўз «ўқишида бутун вазифаларни шундай қилиб қўймоғи керакки, ёшлар ҳар куни ҳарбир қишлоқ, ҳарбир шаҳарда умумий меҳнатнинг бирор вазифасини, майли, энг кичик, энг оддий вазифасини амалий равишда ҳал этсинлар» (Асарлар, 31 том, 308 бет), деган эди.

Ҳозирги пайтда ўқучиларнинг фойдали-ижтимоий меҳнат блан шуғулланишлари тобора кенгайиб бормоқда. Бу орқали ўқучиларда дарсларда олинган билимларни ва практик малакаларни мустаҳкамлаш, уларда меҳнатга муҳаббат, бир-бирига дўстона ёрдам, меҳнатга ва ижтимоий мулкка коммунистик муносабатда бўлиш, ўзининг социалистик Ватанига содиқ бўлиш каби аҳлоқий сифатларни тарбиялашга ҳаракат қилинади.

Оилада ҳам, агар ота-оналар бунга етарли даражада э'тибор берсалар, мактаб ўқучиларида фойдали-ижтимоий меҳнат қобилиятини ривожлантириш мумкин. Улар бирорта фойдали-ижтимоий ишни танлашда ва уни бажаришда болаларга зарур маслаҳатлар бериб, асбоб ҳамда тегишли адабиётларни топишда ёрдам кўрсатишлари керак.

Болаларни уйда асбоб, макет, моделлар тайёрлашлари учун оила шароитини ҳисобга олган ҳолда, ўқучиларга меҳнат бурчаклари ташкил қилиб бериш фойдалидир. Болаларнинг тахта ва металлар блан ишлашлари учун доимий бурчакни сарой ёки омборда ташкил қилиш мумкин. У ерга дастгоҳ тахтаси ва асбобларни сақлаш учун стол қўйилади. Агар бундай жой ажратиш мумкин бўлмаса, у ҳолда болага уй ёки коридордан фақат иш вақтида материал ва асбобларни ёйиб, ишлаш мумкин бўлган жой кўрсатилади. Кейин эса асбобларни яна йиғиштириб қўйиш мумкин.

Болаларнинг ўсимликлар ва ҳайвонлар устида тажриба ўтказишлари учун уйда жонли табиат бурчаги ташкил қилиш фойдалидир. Болаларни уйдаги ўсимликларни кузатиб бориш ҳамда уларни парвариш қилишга ўргатиш керак. Уйдаги жонли табиат бурчагида бу ўсимликлардан ташқари акварнум, террарнум, қушлар ва майда ҳайвонлар асраладиган қафасчалар ҳам бўлиши мумкин.

Болаларни системали равишда оилада хўжалик ишларига ўргатиш керак. Бу ишни иложи борича шундай ташкил қилиш керакки, мактаб ўқучилари физика, химия, математика, биология дарсларидан олган билимларини ва практик малакаларини мустаҳкамласинлар, уй техникасининг тузилиши ва ундан фойдаланиш йўллари блан танишсинлар, масалан, уларнинг электроплитка, электр дазмол ва бошқа асбобларни тузатиш каби майда ремонт ишларини ўрганишлари мумкин бўлсин.

Болаларнинг политехника фикр доирасини кенгайтириш ҳамда уларнинг практик малакаларга эга бўлишларига қаратилган бу ишларнинг ҳаммасини ота-оналар ўқитучилар блан яқин алоқа боғлаган ҳолда олиб боришлари керак. Ана шундагина политехника та'лимини амалга оширишда оила томонидан мактабга бериладиган ёрдам айниқса самарали натижа беради.

Т. САВИЧ,
Педагогика фанлари кандидати.

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар! Йиғим-теримни муваффақиятли ўтказиш учун шу кунларда пухта тайёрланайлик!

Дала ишлари илғорлари

ОКТЯБРЬ районидаги Каганович номли колхознинг коммунист ўртоқ Қ. Комилжонов бошлиқ бригадаси а'золари ўзларига қарашли 86 гектар ердаги ғўзани август ойида ҳам кунт блан парвариш қилиб районнинг кўчма Қизил байроғини қўлдан бермай келмоқдалар. Бригада а'золари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорини муҳокама қилганларида ғўзанинг ўша вақтдаги аҳволини яхши ўрганиб, социалистик мусобақада олинган мажбуриятни ошириб, ҳар гектар ердан 70 центнердан пахта топширишга аҳд қилган эдилар.

Ҳозир бригада ғўзаси мўл ҳосилли бўлиб ўсмоқда. Бригада а'золари олинган мажбуриятнинг бажарилишига астойдил ишонадилар. Лекин эндиги иш пахтани тез ва нобуд қилмай йиғиб-териб олишга боғлиқдир. Шунинг учун бригада а'золари бундан анча вақт илгариёқ ўзларидаги куч ва воситаларни тўғри ҳисобга олиб, пахта теримини қисқа муддатда ўтказиш учун 55 гектар ердаги пахтани машина блан териш учун ажратиб, ундаги ғўзани алоҳида парвариш қилдилар. Ҳозир ана шу пахтаси машина блан териладиган участкада охирги тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда. Яқин кунларда ғўза баргларини тўкиш учун дорилаш иши бошланади.

Бригада бўйича битта газ сушилка қурилиб бўлди. Пахта хирмони ҳам тайёр. Хирмонда пахтани намдан сақлаш, кўсак чувиш машиналарининг ишлаши учун босгирмалар ҳам қурилди.

Д. СОДИҚОВ.

* * *

БЕКОБОД районидаги 3-нчи МТСнинг Сталин номли, «Қизил пахтакор» колхозларида хизмат қилаётган Тень Николай ва Сайфиев ўртоқлар бошлиқ трактор бригадаларининг механизаторлари 1953 йилда далачилик бригадалари блан ҳамжиҳат бўлиб ишлаб мўл ҳосил етиштириш соҳасида катта тажриба орттирган эдилар ва пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажаришга эришган эдилар.

Механизаторлар ўтган йилги тажрибаларидан тўла фойдаланган ҳолда, бу йил ҳам фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ҳарбир универсалчи ўзи бириктирилган бригадада ғўзани агротехника қоидаларига тўла риоя қилган ҳолда парвариш қилиб, мўл ҳосил тўплашга ўз ҳиссасини қўшди.

Улар 1 августгача ўз мажбуриятларини тўла бажариб, ҳосил учун курашни август ойида ҳам давом этдирдилар. Августда айрим далаларда ғўза қатор оралари ишланди, касаллик ва зараркунандаларга қарши курашилди, ғўзалар барги орқали озиқлантирилди.

Механизаторлар бу йил кўпгина майдонда пахтани машина блан териб берадилар. Ҳозир улар, машиналарни ремонт қилаётирлар, янги машиналарни қабул қилиб олмоқдалар, илғор механик-ҳайдовчилар тажрибасини ўрганмоқдалар. Яқин кунларда ғўза баргларини дорилашни бошлаш учун ҳам ҳозирлик кўрилмоқда.

Т. СУННАТОВ.

* * *

ПИСКЕНТ районидаги Молотов номли колхознинг 5-нчи бригада а'золари бу йил 65 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан пахта етиштириш мажбуриятини олганлар. Ғўзалар 6 марта комплекс парвариш қилинди. Ҳозир суғорилиб турипти. Ҳар туп ғўзада 12—14 тадан солмоқли кўсаклар етилмоқда.

Бригада а'золари ғўза парваришини давом этдириш блан бир қаторда, пахта теришга ҳам пухта тайёрланмоқдалар. Ҳозир пахта ёйиш учун хирмон жойлари, теримда керак бўладиган асбоб-ускуналарнинг ҳаммаси тахт қилиб қўйилди.

С. ЗИЕХЎЖАЕВ.

* * *

ВЕРХНЕ-ВОЛИНСК районидаги Куйбишев номли колхоз пахтакорлари мўл ҳосилни тез ва нобуд қилмай териб, давлатга топшириш учун барча чораларни кўрмоқдалар. Колхоздаги 14 та пахтачилик бригадасида хирмонлар ва қуруқ пахтани ёғингарчиликдан сақлайдиган айвон-бостирмалар ремонтдан чиқарилди. 25 та катта тарозу далаларга чиқарилди. 21 та арава ва 3 та автомашина ремонт қилиниб ишга тахт қилиб қўйилди. 40 та от боқилмоқда.

Райондаги Карл Маркс номли ва «Қизил Октябрь» колхозларида ҳам пахта йиғим-теримига тайёргарлик қизитиб юборилди.

М. АГАЛИЕВ.

Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз а'золари Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг 1954 йилги ҳосилни йиғиб-териб олиш тўғрисидаги қарорига амалий иш блан жавоб бериш учун курашмоқдалар. **Суратда:** агитатор ўртоқ **М. Ҳожибоев** 6-нчи бригада а'золарини қарор блан таништирмоқда.

В. Салов фотоси.

Пахта қуритиш майдончалари қуриш ишлари пайсалга солинмоқда

ОҚҚЎРҒОН, (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Райондаги илғор колхозлар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССР колхозларида ва совхозларида 1954 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлаш тўғрисида» деб чиқарган қарорига амалий иш блан жавоб бериш учун курашмоқдалар. Райондаги Сталин номли колхоз а'золари ҳосилга ҳосил қўшиш ва ҳосилни эрта етилтириб олиш учун август ойи ичи зўр ғайрат ва фидокорона меҳнат қилдилар. Райондаги жуда кўп илғор бригада ва звеноларнинг а'золари ғўза парваришини қизғин давом этдириб, кўсакларни барвақт етилтириб олишга эришдилар. Бу колхоз ва бригадаларда ана шу ҳосилни сра нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва ўз вақтида давлатга етказиб бериш тадбирлари кўриб қўйилмоқда. Хирмонлар сувалиб, терим даври учун зарур бўлган барча аш'ёлар тайёрланаётир.

Лекин райондаги ба'зибир колхозларда йиғим-теримга тайёргарлик ишлари ғоят даражада қониқарсиз ўтказилмоқда. Бу колхозларнинг а'золари пахтани марказлаштирилган жойларда қуритиш соҳасидаги ўтган йили яхши натижа берган тажрибани қўлламаётирлар. 1953 йилда Каганович номли колхозда хирмонларнинг марказлаштирилганлиги жуда қулай бўлган эди. Бу колхоз правлениеси «Ташмашдорстанция» блан цемент ётқизилган хирмонлар қуриб бериш тўғрисида шартнома тузган эди. Лекин бу ташкилотнинг раҳбарлари ҳам, колхоз раҳбарлари ҳам пахта қуритишда энг қулай усул бўлган бу тадбирни амалга оширмаётирлар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитети йиғим-терим ишларига пухта тайёргарлик кўриш ва бу ишни зўр уюшқоқлик блан ўтказиш ёз бўйи қилинган меҳнатнинг натижаси бўлажагини алоҳида уқтириб ўтдилар. Шу мақсадда область ижроия комитети Оққўрғон районидаги Каганович номли, Карл Маркс номли, Жданов номли колхозларда цемент ётқизилган хирмонлар қуриш ва бу ишни йиғим-теримга тушмасдан бажариб қўйиш вазифасини топширган эди.

Тошкент йўл-машина станциясининг раҳбарлари (бошлиғи ўртоқ Котов) бу муҳим топшириқни бажаришга мас'улиятсизлик блан қарамоқдалар. Шу вақтгача цемент ётқизиладиган хирмонларга шағал келтирилмаган. Айрим колхозларда эса цемент хирмон қуриш мўлжалланганлиги сабабли хирмонларни қўл блан суваш ишлари ҳам тўхтаб турипти.

Оққўрғон районида ҳар йили пахта тайёрлаш планининг бажарилмай қолишига йиғим-терим ишларини ўтказиш юзасидан бўладиган тайёргарликнинг ниҳоят даражада кечикиб кетиши сабаб бўлар эди. Район раҳбарлари ўтган йиллардаги бу камчиликни бу йил ҳам такрорламоқдалар. Пахта қуритиш майдончаларини тезроқ тайёрлаш ишига ўзлари бевосита раҳбарлик қилмаётирлар. Пахта йиғим-теримига тушишга саноқли кунлар қолган бўлса ҳам, Жданов номли, Охунбобоев номли ва Карл Маркс номли колхозларда хирмон тайёрлашга киришилмаган. Бу соҳада шу колхозларга хизмат қиладиган МТСларнинг раҳбарлари, колхоз правлениеларининг раислари жуда пассивлик кўрсатмоқдалар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг йиғим-терим ишларини муваффақиятли ўтказиш тўғрисидаги қарорида кўрсатилган вазифани бажариш учун шу кунларда барча колхозларнинг правлениелари, партия ташкилотлари, МТСларнинг раҳбарлари амалий чора кўришлари ва ҳамма нарсани йиғим-теримга тахт қилиб қўйишга эришишлари керак. Колхозларда қоп ва қанорлар етарли бўлса, катта ва кичик тарозилар ҳозирланиб қўйилса, йўл ва кўприклар созланган бўлса ана шу жойларда пахта териш ҳам, уни давлатга топшириш ҳам тез сур'ат блан ўтказилади. Тошкент йўл-машина станциясининг раҳбарлари Оққўрғон район колхозларига цемент хирмонлар қилиб беришда ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги ўз ва'даларини бажаришлари, республикамизда, шу жумладан областимизда пахтачиликни тинмай ривожлантиришга ҳисса қўшиш учун курашишлари керак. Хирмонларни барвақт тайёрлашда барча техника ва ички имкониятлардан муваффақиятли фойдаланиб ишлаш шу кундаги муҳим вазифадир.

Оққўрғон район пахтакорлари бу йил она-Ватанга кўп ва сифатли пахта бериш мажбуриятини олганлар. Бу мажбуриятни бажариш учун район колхозлари ва совхоз далаларида мўл ҳосил етиштирилди. Ана шу ҳосилнинг бир граммини ҳам сра нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва ўз вақтида давлатга топшириш оққўрғонлиларнинг жонажон ишидир.

Бутун совет халқи, шу жумладан областимиз меҳнаткашлари Улуғ Октябрь Социалистик революциясининг 37 йиллиги кунини меҳнатда муносиб совғалар блан кутиб олиш учун курашаётган шу кунларда оққўрғонлилар ҳам ғайратга-ғайрат қўшиб ишлашлари, бу йил пахта тайёрлаш давлат планини ошириб бажариш учун курашишлари керак.

Т. ОРИПОВ.

Мавсумда 100 тонна пахта тераман

«Ўзбекистон ССР бешйиллиги» пахтачилик совхозининг пахтакорлари йил бўйи фидокорона меҳнат қилиб, ҳамма майдонда мўл ҳосил етиштиришга эришдилар. Бу соҳада механизаторлар ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Бизнинг трактор колоннасидаги универсалчилар трактор ишлари йиллик планини ошириб бажарди.

Шу кунларда совхозимизда пахта йиғим-теримига тайёргарлик ишлари қизғин бораётир. Мўл ҳосилни ўз вақтида нобуд қилмай йиғиб-териб олиш, кўп жиҳатдан пахта териш машиналарининг унумли ишлашига боғлиқ. Бизнинг трактор колоннамиздаги пахта териш машиналари ремонтдан чиқарилиб, ишга тайёр қилиб қўйилди.

«СХМ—48 М» маркали пахта териш машинаси совхозимиз далаларида синовдан муваффақиятли ўтди. Ўтган йили бу машина блан 70 тоннага яқин пахта териб бердим. Бу йил илғор механик-ҳайдовчилар ташаббусига қўшилиб, мавсумда 100 тонна пахта териш мажбуриятини олдим. Бу, Ўзбекистон ССР 30 йиллигига менинг муносиб совғам бўлади. Ҳозир мен ишлайдиган пахта майдонлари ажратиб қўйилган. Бу пайкаллардаги ғўза ўзим ишлайдиган «Универсал» блан культивация қилинган. Шунинг учун ҳам пахта териш машинасининг унумли ишлашига эришаоламан.

И. РИБАКОВ,
«Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

Колхоз чорвачилик фермалари ўсмоқда

Ўртасарой район, 2-нчи Қорасув қишлоқ советидаги Сталин номли колхозда чорва молларига кўп миқдорда ем-хашак тайёрлашга алоҳида э'тибор берилмоқда.

Колхоздаги мавжуд отхона, молхона ва қўйхоналар сифатли қилиб ремонтдан чиқарилди. Булардан ташқари, 80 бош сигир сиғадиган янги типовой молхона қурилиши тамомланиш олдида турипти. Моллар турадиган жойлар тез-тез ифлосланиб кетмаслиги учун махсус канализация қурилди. Молхонанинг ҳавосини тозалаб туриш учун бинонинг тўрт жойига вентилятор ўрнатилди.

Қиш учун етарли миқдорда ем-хашак жамғарилмоқда. 165 гектар ердаги беда тўрт марта ўрилиб, ғарам қилиб қўйилди. Ҳосили ўриб олинган бедапояларга пешма-пеш сув қўйилмоқда. Шунингдек, пичан тўплаш ҳам муваффақиятли давом этдирилмоқда. Пичан тўплашда айниқса комсомол-ёшлар яхши ташаббус бошлаб бердилар.

Комсомоллардан С. Сайитов, Қ. Расулев, А. Абдуллаев ва бошқалар ем-хашак йиғиш ва ташишда кунлик нормаларини доимо ошириб бажариб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Колхоз правлениеси (раиси ўртоқ Ҳайдаров) ва бошланғич партия ташкилоти (секретари ўртоқ Акмалов) пичан йиғиш ва ташишда ишлаётган колхозчиларга алоҳида э'тибор бериб, уларнинг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитларни яратиб берганлар. Шунинг учун ҳам пичан тайёрлашда ишлаётган колхозчилар иш унумини тобора оширмоқдалар.

Колхозда баҳорикор ерлардаги дон экинларининг сомонини йиғиштириб олишга ҳам алоҳида э'тибор берилмоқда. Сомон тўплаш учун етарли даражада ишчи кучлари ва транспорт ажратилди. Сомон йиғиш ва ташишда ишлаётган колхозчиларнинг ишига ферма мудири, коммунист ўртоқ Турумов бошчилик қилмоқда.

Колхоз правлениеси ферма молларининг ҳамма турлари блан бирқаторда паррандачилик фермасига ҳам алоҳида э'тибор бермоқда. Колхоз паррандалари учун ажратилган катта майдоннинг бир қисмига беда, дон ва бошқа хил экинлар экилган.

Шу вақтгача колхоз паррандачилик фермасида 500 дан ортиқроқ парранда бор эди. Колхоз правлениеси паррандачиликни ривожлантириш мақсадида бу йил инкубация станциясидан «легорка», «минорка», «родатландский» ва бошқа зотли жўжалардан 1000 та сотиб олди. Бу жўжалар ўз вақтида яхши парвариш қилинганлиги туфайли соғлом ўсмоқда.

Колхоз фермасидаги 450 дан ортиқроқ товуқдан ҳар куни 300—350 донага яқин тухум олинмоқда. Колхоз давлатга мажбуриятдан ташқари бирнеча минг дона тухум сотди.

И. ИБОДОВ.

Чорва моллари қишловига пухта тайёрланайлик

Яқинда Сирдар'ёда Мирзачўл, Сирдар'ё, Верхне-волинск ва Гулистон район колхозлари чорвадорларининг кенгаши бўлиб ўтди.

Кенгашда Мирзачўл группа районларидаги колхозларда чорвачиликни ривожлантириш планининг бажарилиши ва чорва моллари маҳсулдорлигини ошириш масаласи юзасидан Сирдар'ё район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Рауфов, Верхне-волинск район совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Расулев, Мирзачўл район ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Шокиров ва Гулистон райондан ўртоқ Тўрахоновлар доклад қилдилар. Доклад ва музокаралардан Мирзачўл группа районларида чорвачиликни ривожлантириш соҳасида жиддий камчиликлар юз бераётганлиги ма'лум бўлди. Масалан, Сирдар'ё районида бирнеча йилдан буён чорвачилик планини чорва молларининг барча тури бўйича бажарилмай келади. Бунинг сабаби шуки, кўпгина колхозлар чорва моллари учун етарли ем-хашак жамғармадилар ва мол қишловига яхши тайёргарлик кўрмадилар.

Чорвачиликни ривожлантиришга Сирдар'ё районидаги Каганович номли, Ворошилов номли. Ильич номли, «Ленинизм», Маленков номли ва Тарас Шевченко номли колхозларда айниқса э'тибор берилмаётир.

Сирдар'ё районидаги Каганович номли колхозда хашак жамғариш плани фақат 24 процент, Ильич номли колхозда 40 процент бажарилган. Райондаги кўпчилик колхозларда чорвачилик бинолари қурилиши ҳам жуда секинлик блан бормоқда.

Мирзачўл районида ҳам бирнеча йилдан буён чорвачилик плани бажарилмай келади. Райондаги «8 март», «Қизил Юлдуз», Куйбишев номли, Василевский номли ва бошқа колхозларда чорвачилик айниқса орқада қолмоқда. Бу колхозларда ўтган йили ем-хашак жуда кам тайёрланди. Натижада мол қишлови анча қийинчилик блан ўтди. Районда бу йил ҳам чорвачиликни ривожлантиришга етарли аҳамият берилмаётир. Колхоз правлениелари ва бошланғич партия ташкилотлари, чорвачилик фақат ферма мудирлари ва чорва ходимларининг иши, деб қараб келаётганликлари учун районда ем-хашак жамғариш кечикмоқда. Ҳозиргача планнинг 50 проценти миқдорида хашак жамғарилган, холос. Василевский номли, Куйбишев номли, «8 март» колхозларида силос ва илдиз мевали экинларни экиш плани бажарилмаган. Чорвачилик бинолари ремноти районда энди 20 процент, янги бино қуриш плани 10 процент бажарилган.

Верхне-волинск районидаги Свердлов номли, Жданов номли, Калинин номли ва Маленков номли колхозларида

РАИС:
Сводкани тузиб чиқдим, қотирдим,
Ёруғ бўлар энди дўстлар юзимиз.
Ҳай бухгалтер! Ёлғон дема, ўтир жим!
Ҳаммасини қойил қилган ўзимиз.

Ворошилов номли колхозда планнинг бажарилиши учун 26 қорамол, 128 қўй, 113 эчки, 26 йилқи, Тарас Шевченко номли колхозда 51 қорамол, 800 га яқин қўй-эчки, бирнеча туя етишмайди. Шунингдек, Сталин номли, Маленков номли колхозларда ҳам чорвачиликни ривожлантириш плани бажарилмаган.

Райондаги кўпгина колхозларда чорва моллари зоотехника қоидасига мувофиқ тўғри урчитилмаётир. Шунга қарамасдан бу йил ҳам район колхозларида чорва қишловига тайёргарлик кўриш уюшқоқлик блан олиб борилмаётир. Хашак тайёрлаш плани фақат 60 процент бажарилган. Районда ҳалигача беданинг иккинчи ўрими тамом бўлмаган. Хашак ўриш, тўплашда МТСлар колхозларга яхши ёрдам кўрсатмаётирлар. 2-нчи МТС ўз зонасидаги колхозларда бор-йўғи 300 гектар табиий ўт, 200 гектар ернинг бедасини ўриб берган. Биринчи МТСда ҳам аҳвол шундай, Натижада бу МТС зонасидаги ем-хашак жамғаришда ўтган йилдаги хатоларнинг такрорланишига йўл қўйилмоқда. Масалан, хашак жамғариш плани Маленков номли колхозда 30 процент, Калинин номли ва Свердлов номли колхозларда 25—28 процент бажарилган. Аммо на колхоз раҳбарлари ва на МТС раҳбарлари хашак жамғаришни кучайтиришга э'тибор бермаётирлар.

Кенгаш, Мирзачўл воҳасидаги тўрт районда чорвачиликни ривожлантиришнинг амалий тадбирларини белгилади. Биринчи октябрьдан кечтирмай чорва молларининг 1954—55 йил қишловига етарли даражада ем-хашак жамғариш, ҳамма молларга иссиқ, кенг бинолар қуриш ва ремонт ишларини тезда туғаллаш юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Э. РАҲМОНОВ.

Рассом **Н. Меламед.**

Мол фермалари учун бинолар

Оққўрғон районидаги II-нчи МТС зонасига қарашли Жданов номли колхозда чорва фермалари учун янги типда бинолар қурилмоқда. Яқинда 100 бош мол сиғадиган сигирхона қурилди. Бу ерда мол парваришида электр қувватидан фойдаланиш йўлга қўйилади. Шунингдек I-нчи МТС зонасидаги Каганович номли, Ленин номли колхозларда ҳам мол фермалари учун янги бинолар қурилмоқда.

ТАНҚИД ВА БИБЛИОГРАФИЯ

С. Айний ҳақида танқидий биографик очерк

С. Айний ҳаётининг сўнгги йилларида ёзган «Эсдаликлар»ида ўзини «жонли тарих» деб атаган эди. Ҳақиқатан ҳам, С. Айний ўзбек ва тожик халқларининг XIX аср охири, XX асрнинг биринчи ярмидаги ҳаётининг жонли гувоҳи бўлган ва бу давр тарихини ўз асарларида бадиий образлар воситасида акс эттирган ажойиб сан'аткордир.

Ўзбек ва тожик совет адабиётининг асосчиларидан бири бўлган С. Айний ҳақида илмий-монографик асарлар яратиш вазифаси ўзбек адабиётшунослиги олдида аллақачонлардан бери кўндаланг бўлиб келмоқда. Бу илмий монография шу давргача С. Айний ҳаёти ва ижоди устида олиб борилган илмий текшириш ишларини якунлаши зарур. Ёзувчи бадиий маҳоратини илмий равишда чуқур текшириш бу куннинг актуал вазифасидир.

Яқинда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институти нашр этган Н. Раҳимовнинг «Садриддин Айний» номли танқидий-биографик очерки ўзбек адабиётшунослигида бу йўлдаги биринчи қадамдир. Асарда С. Айнийнинг ҳаёти ва босиб ўтган ижодий йўли ёзувчи яшаган давр ҳамда асарларининг таҳлили блан боғлиқ ҳолда беришга ҳаракат қилинган. Бундан С. Айнийнинг ижодини илмий асосда ўрганишга бирмунча ҳаракат қилинганлиги кўриниб туради. Автор ўз очеркида ёзувчининг Октябрь революциясидан олдинги ҳаёти, унинг шоир сифатида шаклланиши, дун'ёқарашининг такомилланишига, унга ҳартамонлама та'сир этган асосий манба'лар ҳақида қисқача информацион ма'лумот беради. Очеркда меҳнаткаш халқ оммасининг оғир моддий ва ма'навий ҳаёти, ўз давридаги илғор ва прогрессив тенденциялар блан суғорилган кишилар та'сирида Айнийнинг ма'рифатпарвар шоир бўлиб етишуви, шунингдек унинг ўз даврига нисбатан тарихан чегараланиши кўрсатилган.

Очеркда ёзувчининг деярлик барча адабий маҳсулоти саналиб ўтилади, уларнинг айримларига қисқа ва умумий тарзда характеристика ҳам бериб ўтилади. С. Айнийнинг «Одина», «Дохунда», «Қуллар», «Судхўрнинг ўлими», «Эсдаликлар» каби йирик асарларига бирмунча кенгроқ тўхталиб, уларнинг ғоявий йўналиши таҳлил қилинади.

Броқ бу асар ўз олдига қўйган вазифани тўла адо этаолмаган. Бу биринчи навбатда очеркнинг адабиётшуносликда ёзувчи ҳаёти ва ижодий йўналишини атрофлича, чуқур илмий асосда ўрганиш талабларига тўлиқ жавоб бераолмаслигида кўзга ташланади. Асарда С. Айний ҳаёти. ижодининг такомилланиши блан таркибий бирликда, илмий асосда очилмаган. Ёзувчи ҳаётидаги муҳим воқиалар, унинг замон, жой, ма'лум шароит блан боғланиши чуқур ўрганилмаган; бу жараёнда ёзувчининг характери, дун'ёқарашининг ўсиши ва такомиллашуви кўрсатилмайди. С. Айнийнинг ўзи яшаган муҳитга нисбатан муносабати, ўз даврининг ёзувчи ижодига та'сири очерк авторининг диққат марказидан узоқда қолган. Н. Раҳимов ёзувчи ҳаётини унинг ижодий фаолияти блан узвий боғлиқ ҳолда текширмаган.

Очеркда ёзувчи ижодининг такомили эволюцион тараққиётда эмас, статистик тарзда шарҳланади.

Н. Раҳимов С. Айний бадиий асарларига уларнинг ўз яратилиш даври нуқтаи назаридан ва адабиёт тарихининг ривожланишига қўшган ҳиссаси нуқтаи назаридан эмас, аксинча ҳозирги давр нуқтаи назаридан қарайди. Шунинг учун ҳам тожик ва ўзбек совет адабиёти тарихида биринчи бўлиб яратилган реалистик проза асари — «Одина»ни асоссиз камситади. Автор Одина повестьда «ғоят пассив равишда ва коллективдан узилган ҳолда ҳаракат қилади», — деб ёзади.

Одина яшаган даврдаги минглаб қашшоқ ва хонавайрон бўлган деҳқон оммасининг моддий ва ма'навий ҳаёти, унинг синфий онгининг ўсиши повестьда тўғри, типиклаштирилган образда реалистик тарзда берилганлигига Н. Раҳимов етарли э'тибор бермаган. Автор ўз да'восини давом эттириб, «Одина» повести асосан реалистик асар бўлишига қарамай, унинг ба'зи саҳифаларида сентиментализмни эслатадиган моментлар ҳам учрайди», — деб ёзади. У ўз да'восини чуқурлаштириш учун ёзувчининг табиат манзарасини кўтаринки руҳ блан тасвирлаганини далил қилиб келтиради. У «бу ўринда автор томонидан асарнинг бош қисмларида қишлоқ табиат манзараларининг идилия шаклида тасвирланишини ва қишлоқ ҳаётининг шаҳар маданиятига қарши қўйилишини кўрсатиб ўтиш мумкин», — деб ёзади. Авторнинг бу да'воси пуч ва асоссиздир. Чунки С. Айний ўзбек адабиётида табиат манзарасини реалистик чизувчи сан'аткор эди. «Одина»даги гўзал табиат манзараси «Дохунда», «Қуллар», «Эсдаликлар» ва ёзувчининг бошқа асарларида янада яққолроқ кўзга ташланади. Гулнорни табиат қучоғида ўсганлиги учун шаҳар қизларига нисбатан гўзал қилиб тасвирлаши ёзувчининг ўз қаҳрамони образини бўртдириш учун қўллаган приём эканлигини очерк автори тушуниши керак эди. Автор бунга риоя қилмаган. У, жамоатчилик томонидан аллақачонлар танқид қилинган И. Брагинскийнинг «Одина» повести натуралистик, сентиментализм элементларига эга деган нотўғри фикрини такрорлайди.

Отоқли ёзувчи — С. Айний асарларининг бадиий маҳоратини чуқур илмий асосда ўрганиш ҳозирги кунда айниқса актуал масаладир. Чунки ёзувчи бадиий маҳоратини илмий асосда ўрганиш унинг ўзбек совет адабиёти тарихида тутган ўрнини аниқлашда, шунингдек ёш ёзувчиларнинг бадиий маҳоратни эгаллашларида ёрдам беради. Броқ, Н. Раҳимов С. Айний ҳаёти ва ижодини ўзбек совет адабиёти тарихидан ажралган ҳолда текширади. Автор бадиий маҳорат ҳақида айрим ўринлардагина умумий жумлалар айтиш блан чегараланган. Очеркда С. Айний асарларининг реалистик кучи нимадан иборатлиги далиллар блан исботланмаган. Шунингдек, ёзувчи ўз қаҳрамонларини қандай бадиий воситалар орқали типиклаштиргани, индивидуаллаштиргани; уларнинг тили ва стили ҳақида ҳечнарса айтилмайди.

Очеркда тоза пишитилмаган, ҳақиқатдан анча йироқ ҳом фикрлар келтирилади. Масалан, у 1905 йил биринчи рус революциясини «биринчи рус буржуа-демократик революцияси» (9-нчи бет); С. Айний «жадидлар та'сирига берилиб, катта сиёсий хатога йўл қўйди» (11-нчи бет) дейди. Бу хато фикрлар китобхоннинг очеркка нисбатан ишончини камайтиради.

Ўрта ва олий ўқув юртларида ўзбек совет адабиёти тарихидан дарсликлар яратиш учун отоқли ёзувчилар ҳақида танқидий-биографик очерклар жуда зарур. Шунинг учун ҳали Садриддин Айний ҳақидаги танқидий-биографик очерк қайта нашрга тайёрланаётганда юқоридаги камчиликлар бартараф бўлса керак деб ўйлаймиз.

А. АБДУЛЛАЕВ,
Филология фанлари кандидати.

Франция Миллат мажлиси „Европа мудофаа бирлашмаси“ тўғрисидаги шартномани рад этди

ПАРИЖ, 30 август. (ТАСС). Кеча кечки пайтда Миллат мажлисида «Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги шартномани ратификация қилиш ҳақидаги қонун проекти юзасидан умумий музокаралар бошланди.

Музокараларнинг бошланиши «Европа армияси»нинг тарафдорларининг шубҳасиз мағлубияти бўлди, чунки улар музокараларни бошқа вақтга қолдириш учун ҳаракат қилиб кўрган эдилар. «Европа армияси»нинг тарафдорлари шартноманинг муҳокама қилинишини кечиктиришни ва «Европа мудофаа бирлашмаси» юзасидан Франциянинг шериклари блан музокараларни яна бошлашни таклиф этган резолюцияни киритдилар. Шартноманинг душманлари «дастлабки масала»ни тақдим этиш блан бунга жавоб қайтардилар. Депутат Омеран шартнома душманлари номидан «дастлабки масала» юзасидан гапирди. Ана шу «дастлабки масала»нинг Миллат мажлиси томонидан ма'қулланиши муҳокаманинг тўхтатилишини ва «Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги шартноманинг рад этилишини кўрсатар эди. Процедура қоидаларига мувофиқ, «дастлабки масала» биринчи галда муҳокама қилинади ва бинобарин, «Европа армияси» тарафдорлари томонидан мунозараларни кечиктириш тўғрисида киритилган резолюциядан олдин муҳокама қилинади. «Европа армияси»нинг тарафдорлари ўз позицияларининг пучлигини сезиб, норозилик билдирдилар ва Омеран таклифининг қабул қилиниши «дискуссия эндигина бошланган бир пайтда уни бўғиб қўйган бўлар эди» дедилар.

Узоқ вақт давом этган музокаралардан кейин, ҳукуматнинг талаби блан мунозараларни кечиктириш тўғрисидаги резолюциянинг авторлари, шунингдек Омеран ўз таклифларини вақтинча қайтариб олдилар. Миллат мажлиси кеча-кечқурун ана шундай вазиятда умумий музокараларни бошлади. Биринчи бўлиб «социал республикачи» Лебон (собиқ деголчилар группаси) сўзлади. У «Европа мудофаа бирлашмаси»ни вужудга келтириш тўғрисидаги шартномани кескин танқид қилди. Лебон мазкур шартнома рад этилган тақдирда Франция гўё яккаланиб қолади, Ғарбий Германия эса Франциянинг рухсатисиз қуролланади деган да'воларни кескин суратда рад этди. «Бу, — деди Лебон, — пуч да'водир. Франциянинг розилигисиз Германияни қуроллантириш мумкин эмас. Яккаланиб қолиш масаласига келганда, мен Брюссельда бўлганидан кўра ҳам қаттиқроқ яккаланиб қолишни тасаввур этаолмайман. Брюссельда беш мамлакат бизга қарши бирлашган эди. Лебоннинг фикрича, «Европа армияси»нинг вужудга келтирилиши Шарқ блан бундан буён музокаралар олиб борилишига имконият бермаган бўлар эди ва француз армиясининг парчаланиб юборилишига ва урушга олиб келган бўлар эди.

Шундан кейин «Европа мудофаа бирлашмаси»нинг энг ашаддий тарафдорларидан бири, министрлар советининг собиқ раиси Рене Мейер (радикал) сўз олди. У, парламент комиссиялари докладчиларининг нутқларида шартноманинг қаттиқ танқид қилинганлигига қарши ҳеч қандай ишонарли далил келтираолмади ва Ғарбий Германияни қуроллантириш тарафдорлари келтирган важларни такрорлади, холос. Рене Мейер АҚШнинг позициясини эсга тушириб, депутатларга та'сир кўрсатишга уриниб кўрди. «Миллат мажлиси, — деди у, — Европа мудофаа бирлашмасидан воз кечишимиз иттифоқчиларнинг позициясига қандай та'сир кўрсатажаги тўғрисида ўйлаб кўрсин...».

Шундан кейин сўзга чиққан депутат Кост-Флорэ («Халқ-республикачилар ҳаракати», — МРП а'зоси) ҳам «совет хавфи» тўғрисида ба'зи доираларда тарқатилаётган сафсата гапларни такрорлаб, шартномани ҳимоя қилди. Шундай бўлса ҳам Кост-Флорэ шартнома «мукаммал» эмаслигини айтди ва мен ҳамда менинг сиёсий маслакдошларим шартномани бирмунча «яхшилаш»га розимиз деди.

Шу блан мажлис ёпилди. Музокараларнинг давоми 30 август эрталабки мажлисга кўчирилди.

ПАРИЖ, 30 август. (ТАСС). Бугун эрталаб Миллат мажлисининг йиғилиши бошланган чоқда «Европа армияси»нинг тарафдорларидан бири, «Қаршилик кўрсатиш демократик ва социалистик союзи» (ЮДСР) деган ўнг партиянинг а'зоси Шюпен мунозараларни кечиктиришга ва Париж шартномасини Франция блан биргаликда имзолаган беш мамлакат блан музокараларни яна бошлашга қаратилган резолюцияни яна тақдим этди.

Шундай қилиб, «дастлабки» таклифларнинг ҳаммасини қайтариб олиш ва мунозараларни бошлаш тўғрисида сиёсий партиялар ўртасидаги келишув бузилганлиги сабабли депутат Омеран «Европа армияси»нинг душманлари номидан ўзининг «дастлабки масаласи»ни яна тақдим этди. Эрталабки мажлис кечиктирилди.

Ташқи ишлар комиссияси рўй берган аҳволни муҳокама қилиш учун тўпланиб, Омераннинг «дастлабки масаласи»ни овозга қўйиш ҳақидаги тавсияни 20 овозга қарши 24 овоз блан қабул қилди.

«Европа мудофаа бирлашмаси» тарафдорларининг янги найранги натижасида музокаралар тўхтатилиб, «дастлабки» таклифлар муҳокама қилинабошланади. Бу найранг даставвал уларнинг сафидаги жуда катта саросимани исбот этади. «Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги масаланинг парламентда икки кун муҳокама қилиниши депутатларнинг кўпчилиги бу шартномани қат'ий суратда рад этганлигини кўрсатди.

Маҳаллий вақт блан соат 15 да Миллат мажлисининг йиғилиши яна бошланган чоқда, ташқи ишлар комиссиясининг раиси социалист Даниэль Мейерга сўз берилди. Мейер «Европа армияси» тўғрисидаги шартнома тарафдорларининг найранглари «ҳеч кўрилмаган тус олганлигини» та'кидлади ва эндиликда мунозараларни кечиктириш уларнинг сўнгги умиди эканлигини кўрсатди. Мейер «Европа армияси» тарафдорларини мазкур проблеманинг нормал муҳокама қилинишига халақит беришда айблади ва агар Шюпэн ўз таклифини қайтиб олса, Омеран ҳам ўз таклифини қайтиб олажагини айтди.

Даниэль Мейер Европа армияси тарафдорларининг ҳаракатларини «номуносиб» ҳаракат деб атади ва Миллат мажлиси бундан кейинги кечиктиришларга йўл қўймай, ўз фикрини тамомила равшан айтиб берсин, деб талаб қилди.

Шундан кейин министрлар советининг раиси Мендес-Франс сўзлади. У, айтдики, ҳукумат депутат Омераннинг «дастлабки масала»сини овозга қўйишда қатнашмайди чунки ҳукумат ўз обрўсини ҳозирги шаклдаги Париж шартномаси блан боғлашни истамайди, бу шартнома парламентда ва мамлакатда ажралиш туғдиради. Мендес-Франс ҳукуматнинг Шюпэн резолюциясини қувватлашга тайёр эканлигини имо қилиб, ҳар икки таклифнинг, я'ни Омеран ва Шюпэн таклифларининг кун тартибидан олиниб, музокараларнинг давом этдирилишини афзал кўрар эдим деди.

Аммо, дастлабки резолюциялар кун тартибидан олиб ташланмади. Бундан ташқари Миллат мажлисининг фахрий раиси Эдуард Эррио Омеран таклифига имзо чекди ва бу таклифни ҳимоя қилиб чиқиш учун сўз берилишини сўради. (Эррио ўз ўрнида туриб сўзлади, чунки у бедармонлигидан минбарга чиқаолмас эди). Эррио айтдики, Англиянинг «Европа мудофаа бирлашмаси»да иштирок қилишини истамаганлиги каби фактнинг ўзиёқ менинг фикримча, ана шу шартномани рад этиш учун кифоя қилар эди. Бунинг устига, — деди у, — шартнома Франциянинг суверенитетини камситади. Бунга рози бўлиш мумкин эмас. Эррио шартномадаги 20-нчи моддани «кулгили ва мудҳиш бир модда» деб атади. Бу модда комиссариат («Европа мудофаа бирлашмаси»нинг раҳбарлик органи) а'золарига ўз мамлакатларидан йўл-йўриқлар олишни тақиқлайди ва уларга «миллатдан устун турган» руҳга амал қилиш учун қайси мамлакатнинг гражданлари эканлигини унутишни таклиф этади. Эррио шундай деб савол берди: «Модомики шундай экан, ана шу ватан комиссарлар қандай кишилар бўлар эди, инсондан юқори турган одамларми ёки машина одамларми? Менга келганда шуни айтишим керакки, мен Европа мудофаа бирлашмаси Франциянинг куни тамом бўлганлигини кўрсатади деб ҳисоблайман». Эррио сўзини давом этдириб бундай деди: «Бизни иккига ажратиб турган ана шу муҳим масалада француз сиёсатининг ана шу иллатини очиб ташлаш ва мунозараларни дарҳол тамомлаш яхшироқ бўлади. Европада жанжалли масалаларни тинч ҳал этиш йўлларини қидириш керак ва Европа мудофаа бирлашмасини эмас, балки бошқача Европани, я'ни жипслашган ва Германия блан, шунингдек Россия блан яқинлашишга асосланган Европани тайёрлаш керак. Европа мудофаа бирлашмаси авантюра бўлар эди. Бу авантюрадан воз кечингиз!».

Эдуард Эрриониннг нутқи вақтида мажлис залида кўп марта қарсаклар чалинди. Шундан кейин социалист Кристиан Пинога сўз берилди. «Европа армияси»нинг тарафдорларидан бири бўлган Пино генерал Омераннинг Эдуард Эррио томонидан қувватланган таклифига қарши чиқди. У мунозараларни кечиктириш ва Франция блан «Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги шартноманинг бошқа қатнашчилари ўртасида музокараларни яна бошлаш ҳақидаги резолюцияни қабул қилишни талаб этди.

Шундан кейин «дастлабки масала», ёки генерал Омераннинг таклифи овозга қўйилди. Бу таклиф шундан иборатки, Миллат мажлиси «Европа мудофаа бирлашмаси» (Париж шартномаси)ни, шунингдек Бонн шартномасини ратификация қилиш тўғрисидаги масалани бундан кейин муҳокама қилишдан воз кечади ҳамда бу масалани ўзининг кун тартибидан чиқариб ташлайди.

Овозларни санаб чиқиш учун танаффус э'лон қилинди.

Мажлис яна бошланганидан кейин Омераннинг таклифи 319 овоз блан ёқланганлиги ва 264 киши бу таклифга қарши овоз берганлиги э'лон қилинди. Шундай қилиб бу таклиф қабул этилди.

Миллат мажлиси ана шу овозга қўйиш блан «Европа мудофаа бирлашмаси»ни ва «Европа армияси»ни вужудга келтириш тўғрисидаги Париж шартномасини амалда рад этди.

Шундай қилиб бу масала юзасидан мунозаралар тўхтатилди. Миллат мажлисининг йиғилиши бошқа вақтга қолдирилди. Миллат мажлиси ўз кун тартибининг навбатдаги масаласини муҳокама қилишга ўтиши керак.

Совет-мўғул қўшинларининг Халхин-Гол ёнида қозонган ғалабасига 15 йил тўлишини нишонлаш юзасидан

УЛАН-БАТОР, 31 август. (ТАСС). Кеча Зайсан-Толгон тепалигида мўғул халқининг озодлиги ва мустақиллиги учун Халхин-Гол дар'ёси ёнида олиб борилган жангларда ҳалок бўлган совет жангчиларига қуриладиган ҳайкал пойдеворини қўйишга бағишланган митинг бўлди. Ҳайкал пойдевори қўйиладиган жойга Мўғулистон Халқ Республикасининг партия ва ҳукумат раҳбарлари, шунингдек дипломатик корпус вакиллари келдилар.

Тепалик чўққисида мармар плита ўрнатилган. Плитага: «Мўғулистон Халқ Республикаси ҳукуматининг қарорига мувофиқ бу ерда Совет Армиясининг халқимиз озодлиги ва мустақиллиги учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган жангчиларига ҳайкал қурилади. 1954 йил 30 август» деган сўзлар ўйиб ёзилган.

Митингни Мўғулистон халқ-революцион партияси Марказий комитетининг биринчи секретари Д. Дамба очди. Бош министр Ю. Цеденбал нутқ сўзлади.

Шунингдек митингда Улан-Батордаги Чойбалсан номли промкомбинат ишчиси Сосорбарма ва партизан Жадамба сўзга чиқдилар.

Кечқурун Давлат музикали-драма театрида партия, давлат ва жамоат ташкилотлари ҳамда мўғул халқ-революцион армияси ҳарбий қисмлари вакилларининг совет-мўғул қўшинлари Халхин Гол дар'ёси районида япон босқинчилар устидан ғалаба қозонганига 15 йил тўлишига бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

МОРГАН ФИЛЛИПС ПЕКИН РАДИОСИ ОРҚАЛИ НУТҚ СЎЗЛАДИ

ПЕКИН, 30 август. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: ҳозирги вақтда Хитойда бўлган инглиз лейбористлар партияси делегациясининг а'зоси Морган Филлипс Пекин радиоси орқали сўзлаб, жумладан қуйидагиларни айтди:

— Биз, инглиз халқи каби хитой халқи ҳам халқ фаровонлиги йўлида ўз мамлакатининг ғоят кўп ресурсларини ривожлантириш, турмуш даражасини кўтариш ва ҳарбир граждандинг социал фаровонликнинг, фикримизча, бутун инсоният эришуви лозим бўлган даражасида туришини та'минлаш учун имкониятга эга бўлиш мақсадида тотув яшашга интилмоқда, деган хулосага келдик.

Биз, — деди Морган Филлипс, — бир-биримизнинг фикримизни тушинаолишимиз, шунингдек бир-биримизнинг қонуний интилишларимизни тушуниш ва бу интилишларни амалга ошириш учун қўлимиздан келган ҳамма чораларни кўришимиз керак. Умумий проблемаларимизга ба'зан турлича қарашимиз мумкин ва ҳатто бундай бўлиши муқаррар. Аммо, шу нарса муҳимки, ихтилофлар бўлган жойда ҳам ана шу проблемаларни дўстона ва ижодий тарзда ҳал этишимиз керак.

ФРАНЦУЗ ХАЛҚИ ГЕРМАН МИЛИТАРИЗМИНИНГ ТИКЛАНИШИГА ҚАРШИ КУРАШМОҚДА

ПАРИЖ, 30 август. (ТАСС). «Европа армияси» тарафдорлари Франция Миллат мажлисида Париж шартномасининг ратификация қилинишига эришиш мақсадида ҳарқандай найранглар ишлаётган бир пайтда француз халқи Германияни қуроллантиришга қаратилган ҳарқандай планлар «қабул қилинмасин» деган қат'ий сўзини айтмоқда. Кеча мамлакатнинг ҳамма қисмларидан келган юзларча делегациялар Миллат мажлисида бўлдилар. Изер департаменти хотин-қизларининг вакиллари, Луара кўмир ҳавзаси шахтёрлари, Вьерзо шаҳри темирйўлчилари, «Ла виллет» газ заводи ишчилари, Сент-Уэн шаҳрининг электриклари ва бошқа кўпгина корхоналар ишчиларининг вакиллари Миллат мажлисининг депутатлари «Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги шартномани ратификация қилишга қарши овоз берсинлар, деб талаб қилдилар. Ватанпарварларнинг ана шу делегациялари составида агрессив герман вермахтини тиклаш планларига қарши биргаликда кураш олиб боришга қарор берган коммунистлар, социалистлар, бошқа ҳамма партияларнинг вакиллари ва партиясиз кишилар бор эди.

Кеча Дюнкерк, Мерсель, Ла-Паллис шаҳарларидаги ва бошқа шаҳарлардаги кўпгина корхоналарда меҳнаткашлар ўз ишларини вақтинча тўхтатдилар. Ана шу қисқа муддатли забастовкалар «Европа армияси»нинг вужудга келтирилишига қарши кураш шиори остида ўтди. «Франция» кемасозлик ишхонасининг иш ташлаган ишчилари ва Дюнкерк докерлари парламент депутатларига мактуб юбориб, Париж шартномасининг рад этилишини талаб қилдилар. Ла-Паллис шаҳрининг докерлари, Марсельдаги телевизион станция ходимлари ва бошқа корхоналарнинг меҳнаткашлари ҳам шу йўсинда ҳаракат қилдилар.

Бонн бундестагининг депутати Шмидт-Битмакнинг «Юманите» газетаси мухбирига айтганлари

ПАРИЖ, 30 август. (ТАСС). «Юманите» газетаси Бонн бундестаги депутати Шмидт-Битмакнинг шу газетанинг Берлиндаги мухибирига қилган баёнотини босиб чиқарди.

Шмидт-Битмак бундай деди: «Мен Европа мудофаа бирлашмаси» тўғрисидаги ҳақиқат гапларни немис халқига айтиб бериш учун Германия Демократик Республикаси томонига ўтдим. «Европа мудофаа бирлашмаси» «янги вермахтнинг тикланишини» кўрсатади. «Менинг Германия Демократик Республикасига ўтишим, — деди у, — Германияни қуроллантириш ва «Европа мудофаа бирлашмаси»ни вужудга келтириш сиёсатига қўшилмаганлигимни айтиш ва бундай сиёсат хавфли эканлиги тўғрисида Ғарбий Германия аҳолисини огоҳлантириш учун менга бирдан-бир имконият туғдирди».

Шмидт-Битмак Ғарбий Германиядаги кўпгина немисларнинг фикрича Жанва кенгаши халқаро вазиятдаги кескинликни юмшатиш учун янги истиқболлар очиб берганлигини та'кидлади. Шмидт-Битмак Бонн бундестагининг депутати сифатида жуда кўп хат олганлигини ва сайловчилар бу хатларида Аденауэр ҳукуматининг сиёсатидан норози эканликларини билдирганликларини кўрсатди. Шмидт-Битмак баёнотининг охирида «Европа мудофаа бирлашмаси» доирасида гитлерчилар вермахтининг тикланиши Германия учунгина эмас, балки бутун дун'ёда гинчлик учун ҳам жиддий хавф туғдиражагини уқтириб ўтди.

СОВЕТ СПОРТЧИЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ ТЎҒРИСИДА НОРВЕГИЯ ГАЗЕТАЛАРИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

ОСЛО, 30 август. (ТАСС). Норвегия газеталари енгил атлётика бўйича Европа биринчилиги учун ўтказилган мусобақаларда совет енгил атлётикачилари эришган натижаларга юксак баҳо бермоқдалар. «Моргенбладет» газетаси бундай деб ёзади: «СССР ҳар соҳада ва ҳаммадан ўзиб кетди... Русларнинг кучли командаси енгил атлётика бўйича Европа биринчилиги учун ўтказилган мусобақаларда ҳар жиҳатдан устун турди». «Арбейдербладет!» газетаси совет югуручиси Владимир Куцнинг 5 минг метр масофага югуришда қозонган ғалабаси мисли кўрилмаган ғалаба бўлди, деб ёзади. «Унинг югуриши, — деб та'кидлайди газета, — Затопекнинг ҳарқандай югуришидан ҳам яхшироқ ўтди дейиш мумкин».

«Спортсманен» газетаси Кривоносов «молот ирғитишда Европанинг муносиб чемпиони эканлигига шубҳа қолдирмади» деб ёзади. 20 ёшдаги бу спортчи, — деб та'кидлайди газета, — келгусида янада яхшироқ натижаларга эришади. Бунга шак-шубҳа йўқ.

Тошкентда

Шаҳримиз обод ва кўркам бўлмоқда. **Суратда:** Ҳамза кўчаси. **В. Салов** фотоси.

А'лочи-жамоатчи студентлар Москвага бориб келдилар

Тошкент Тўқимачилик институтининг дирекцияси ва касаба союз ташкилоти а'лочи-жамоатчи студентлардан 20 қизни Ватанимиз пойтахти — Москвага экскурсияга юборди. Бориб келиш харажатлари институт фондидан тўланди.

Экскурсантлар жонажон Москвада икки ҳафта турдилар. Улар Москва Давлат университетида, тарихий ва революция музейларида, Третяков галлереясида ва бошқа кўп жойларда бўлиб, тарихий ёдгорликлар ва пойтахтда қилинаётган буюк ишлар блан танишдилар. Студентлар совет давлатининг асосчиси ва ташкилотчиси В. И. Ленин ва И. В. Сталиннинг Мавзелейини бориб кўрдилар. Улар Москва Тўқимачилик институтида ҳам бўлдилар. Студентлар гўзал Москвадан жуда кўп нарсаларни ўрганиб, катта таассурот блан қайтдилар.

Ихтиро'чилар сафи ўсмоқда

Тошкентдаги темир йўл машинасозлик заводида рационализаторлар сафи кун сайин кўпаймоқда. Тўпланган ихтиро'чилик таклифларининг ишлабчиқаришга кенг жорий қилиниши коллективга меҳнат унумини ошириб, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини камайтириш имкониятини бермоқда.

Инженер С. Т. Нереуцкий ишчилар блан ҳамкорлик қилиб, муҳим ва оғир иш процессларини ихчамлаштиришга эришмоқда. Яқинда у КВ—200 компрессорига ўрнатиладиган детальни бошқа йўл блан тайёрлаб бериш усулини топди. Натижада унинг таклифи амалга оширилиб, заводга 200 минг сўм фойда келтирди.

Ишчи Умар Ашировнинг қуюв цехида фақат бир мартагина ишлатилган электроддан яна фойдаланиш кераклиги тўғрисида киритган таклифи мингларча сўмлик хомаш'ёни иқтисод қилиш имкониятини берди. Инженер-конструктор Н. А. Ткаченко радиатор детальларини тайёрловчи штампанинг янги конструкциясини ишлаб чиқди. Бу янги таклифни ишлаб чиқаришга жорий қилиш йўли блан ҳар йили 600 килограммга яқин қимматбаҳо металл жамғариш мумкин.

Педагогик ўқишлар

Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган республика педагогик ўқишларида ўзбек мактабларида рус тили ўқитишни яхшилаш, физика ва химия дарсларида политехника та'лими элементлари, ўқитувчиларнинг дарсларга тайёргарлик кўриши, мактабларда инспекторлик текширишлари ўтказиш сифатини яхшилаш ва бошқа масалалар ҳақида — ҳаммаси бўлиб 55 доклад ўқилди.

Халқ маорифи органларининг раҳбар ходимлари ва инспекторлари, мактаблар ва олий ўқув юртларининг директорлари, ўқитувчилар ўз тажрибаларини ўртоқлашдилар.

Тошкентни кўкаламзорлаштириш ёрдам жамияти

Республикамиз пойтахтини янада кўкаламзорлаштириш ва гулзорга айлантириш планини амалга ошириш, бу ишларни агротехника жиҳатдан юксак савияда ўтказишни та'минлаш мақсадида шаҳар ижроия комитети ҳаваскор гулчиларнинг кўкаламзорлаштириш ёрдам жамияти (ДОСОТ) тузиш ҳақидаги ташаббусини мақуллади. Шу блан бирга янги жамият ташкилий комитетининг состави, унинг устави тасдиқланди.

Дам олучиларга маданий хизмат

Пушкин номли маданият ва истироҳат боғи меҳнаткашларнинг маданий дам олиш жойига айланмоқда. Шу кунларда бу ерда республикамизнинг шонли 30 йиллик юбилейи шарафига оммавий-сиёсий ишлар жонлантириб юборилди.

Шу муносабат блан боғ ма'мурияти яқинда Октябрь район меҳнаткашлари иштирокида республикамиз юбилейи, шахтёрлар куни ҳамда янги ўқув йилининг бошланишига бағишланган катта сайил ўтказди.

Булардан ташқари 30-31 август кунлари боғда Хоразм область музикали драма театри ашула ва рақс ансамблининг гастрольлари бўлди. Хоразмли артистлар томонидан ижро этилган Ўзбекистон республикаси ва қардош республика халқларининг ашулалари тамошабинларга манзур бўлди.

ТуркВО драма театрининг янги спектакли

Туркистон Ҳарбий Округи драма театрининг коллективи испан драматурги Лопе де Веганинг «Сохта кўнгилчанглик» комедиясини саҳнага қўйди. Асарни Мария Замаховская таржима қилган.

Спектакль режиссёри Ўзбекистон ССР халқ артисти Н. В. Ладигин, режиссёр-ассистенти Ўзбекистон халқ артисти Е. Г. Яворский, рассом Е. Д. Пижов. Музика Ц. А. Пительманники, интермедия ва рақсларни Михаил Гердт постановка қилган.

Спектаклда Ўзбекистон ССР халқ артисти Е. В. Яворский, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист П. В. Капралов, артист Л. И. Стуров, Л. М. Аринина, Р. Д. Ткачук, Н. В. Шаханова ва бошқалар қатнашадилар.

Интермедия ва рақсларни яқинда Тошкент хореография мактабини тамомлаб чиққан А. Целова, Н. Атаманова ва Р. Раҳматуллаева ижро этадилар.

Тамошабинлар спектакльни қизғин кутиб олдилар.

Ишчилар шаҳарчаси обод бўлмоқда

«Электрокабель» заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари яшайдиган социалистик шаҳарча йилдан-йилга обод бўлмоқда. Бу ерда ҳар йили турли жамоат бинолари ва уй-жой бинолари қад кўтармоқда.

Яқинда шаҳарчада янги озиқ-овқат магазини очилди. Магазинда нон-булка ва боққоллик бўлимлари бор. Тошкент шаҳар марказий районига қарашли бу магазинга ҳаркуни кўплаб озиқ-овқат маҳсулотлари келтирилмоқда.

Совет фанининг тараққиёти ҳақида китоблар стенди

Область «Октябрь» кутубхонасининг китоб фонди изчиллик блан кўпаймоқда. Китобхоналар блан ишлаш яхши йўлга қўйилган. Кутубхонанинг ўқиш залида китобхонларга турли темаларда лекциялар ўқиб берилмоқда.

Яқинда кутубхонада совет фанининг ютуқларини акс этдирувчи китоблар стенди ташкил этилди. Бунда олимлар, илмий ходимларнинг социалистик қишлоқ хўжалигимизнинг кун сайин ривожланишини акс этдирувчи китоблари бор. Шунингдек стендга КПСС Марказий Комитети сентябрь, февраль-март ва июнь Пленумларининг қарорлари ҳам қўйилган.

Артистлар завод ишчилари орасида

Ўзбекистон давлат филармониясининг бир группа артистлари Қорасув районига келиб, Қўйлиқ қишлоқ советидаги гурунч заводининг ишчи ва хизматчиларига катта концерт қўйиб бердилар.

Қишлоққа келган артистлар орасида Ўзбекистон ССР халқ артисти Р. Каримова, республикада хизмат кўрсатган артистлардан Ф. Раҳматова, З. Солиева, А. Юнусов, Ўзбекистон ССР халқ ҳофизи Ма'мурҷон Узоқов ва бошқалар бор эди.

Концерт тамошабинларга манзур бўлди.

Физкультура ўқитувчиларининг малакаси оширилмоқда

Тошкент шаҳар халқ маорифи бўлими ва «Искра» спорт жамияти томонидан шаҳар мактабларидаги физкультура ўқитувчиларининг малакасини ошириш мақсадида ташкил қилинган уч ойлик курсда ўқишлар муваффақиятли якунланди. Бу курсга қабул қилинган физкультура ўқитувчилари марксизм-ленинизм асослари, педагогика, физкультура методикаси, физкультура назарияси, гимнастика, спорт ўйини, енгил атлётика, анатомия, туризм ва бошқа фанлар бўйича 600 соатдан ортиқ лекция эшитдилар.

Курсантлар ўртоқ Л. И. Ковалевский раҳбарлигида бир ҳафталик экскурсияга чиқиб, Чатқол, Мунтиқум, Саргардон тоғларини босиб ўтдилар. Улар бу экскурсиялардан катта таассуротлар олиб қайтдилар ва физкультура методикасидан олган назарий билимларини амалда мустаҳкамладилар.

Курс тингловчилари экскурсиядан қайтгач, ўтилган барча фанлар юзасидан имтиҳон топширдилар. Улардан кўп киши «5» ва «4» баҳо олди. Айниқса, Дронский, Навицкий ўртоқлар имтиҳонда назарий ва амалий билимларни пухта эгаллаганликларини кўрсатдилар. Курсни тамомлаган 24 кишига «Малакали физкультура ўқитувчиси» деган гувоҳнома берилди. Улар шаҳар мактабларининг 5 — 10 синфларида физкультура фанидан дарс бериш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Қирқма гуллар виставкасининг якунлари

Тошкент шаҳрида ташкил этилган қирқма гуллар виставкасида 8 ташкилот, жумладан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ботаника боғи, Сталин район гулхонаси, М. Горький номидаги маданият ва истироҳат парки, болалар республика техника станцияси, шунингдек 36 ҳаваскор гулчи иштирок этди.

Яқинда шаҳар совети ижроия комитети виставкани якунлади. Гулчилардан Муравьев, Умаров, Колобина, Орлова, Ржовский ва бошқа ўртоқларнинг ишлари алоҳида кўрсатиб ўтилди. Ҳаваскор гулчилардан бирқанчаси ёрлиқлар блан мукофотландилар, 1 ва 2-нчи даражали дипломлар олдилар.

Гуллар виставкасини 76 минг киши келиб кўрди. Бундай виставкани ҳар йили 3 марта ўтказишга қарор қилинди.

СУД ЗАЛИДАН

БЕЗОРИ ЖАЗОЛАНДИ

Тўхтабой Исҳоқов шу йил 2 май куни Пушкин номли маданият ва истироҳат боғи олдидаги «Восток» ресторани ёнида кетаётган бир группа хотин-қизларга тегишиб, хулиганлик қилган. Шунда ўша хотин-қизлардан бирининг эри Нурали Са'дуллаев Исҳоқовни тартибга чақирганда, Исҳоқов уни ҳақорат қилган ва ўз шериклари блан «Спартак» стадиони олдида Са'дуллаевга пичоқ уриб, енгил ярадор қилган.

Тошкент шаҳар Октябрь район 2-нчи участка халқ суди Тўхтабой Исҳоқовнинг жиноий ишини кўриб чиқди ва уни безорилиги учун икки йил ахлоқ тузатиш меҳнат лагерига ҳукм қилди.

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — мавсумнинг очилиши — 4/IX да **Қутлуғ қон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 1/IX да **Муқимий.** Спектакль кеч соат 8 яримда бошланади.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ номли — эрталаб **Садко.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — кундуз соат 2 гача **Ойга учиш.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб **Сиҳрли магазин** ва бошқалар, кеч соат 10 да **Бой ила хизматчи.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Биринчи қўлқоп,** кечқурун **Яхши ниятли кишилар.**

«9-НЧИ МАЙ» — **«Ёш гвардия»** (1-нчи серия).

„Тошкент ҳақиқати“
ва
„Ташкентская правда“
ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИГА
октябрь ойи учун ва 1954 йилнинг охиригача
обуна қабул қилиш давом этмоқда
Айрим кишилардан обуна муассаса ва ташкилотлардаги обуна пунктларида, шунингдек почта ва «Союзпечать» бўлимларида қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БУЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 08039. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1457.